

## ABONAMENTUL

Pe un an . . . 28.— Cor.  
Pe jumătate an 14.—  
Pe 3 luni . . . 7.—  
Pe o lună . . . 2.40

## Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40.— franci

Telefon  
pentru oraș și interurban  
Nr. 750.

# ROMÂNUL

REDACTIA  
și ADMINISTRAȚIA.  
Strada Zrinyi N-rul 1/a.

INSERTIUNILE  
se primesc la administrație.

Mulțămite publice și Loc  
deschis costă șirul 20 fil.  
Manuscrisele nu se în-  
napoiază.

## Cătră Academia Română.

### Propuneri.

— Articol din afară. —

Dela izbucnirea războiului balcanic încoace, s'a putut observa mai bine cât de mulți dușmani are România și în general națiunea românească. Chiar și presa națiunilor surori italiană și franceză ni s'a arătat dușmană. Afară de câteva articole binevoitoare apărute în marele ziar milanez „Corriere della Sera” putem zice, că și presa italiană a ținut hangul presei franceze, lucru nemaipomenit când știm că *Italia e soră și totodată aliată a României*. Așa ceva la slavi nu s'ar putea. Solidaritatea slavă te pune în uimire și îți dă de gândit. Bulgaria de zeci de ani a lucrat după un plan binechibzuit pentru realizarea idealului ei, pe care azi și-l vede apropiat. Bulgaria care înainte de 1878 nici nu exista, ce fulgerător de iute și-a realizat visul! Chestiunea Macedoniei, a fost ținută veșnic la suprafață, prin organizarea de bande; atrăgând atenția Europei, a cheltuit sute de mii pentru câștigarea opiniei publice europene și mai ales din clipa în care s'au început tratativele cu România. Europa îi ridică în slavă, însuși Roosevelt de peste ocean le trimite osanale.

Despre România și națiunea românească nimic, doar insulte. Ba ce e mai respingător „Le Matin” din Paris o acuză de șantaj. Despre vandalismul aliaților balcanici față de populația aromână, albaneză și musulmană presa europeană face pe nu știu și n'am vă-

zut. Dar să fim drepti! Pentru toate aceste, *indeosebi noi Românii suntem* vinovați, pentru că n'am fost în stare să ne facem cunoscuți în țările civilizate din Apus.

Nu mă mir, că nici în Italia nu mai avem simpatii. Presa „românească” din regat s'a purtat necoresct față de Italiani pe timpul războiului tripolitan fiindcă așa cereau interesele israelului.

A trecut epoca aceiaidealistă, când un Ureche muncea pentru întărirea legăturilor de prietenie cu Italia; când un Alexandri era serbătorit la Montpellier pentru imnul său de preamărire închinat gintei latine; când Cuza Vodă, îl trimitea la Napoleon, ca să-i ceară ajutorul pentru unirea Principatelor-Române. Cuza Vodă a îndrăsnit multe. Alexandri a știut să-l farmece pe Bonaparte și să-i vorbească drept la inimă ambițiosului împărat și visul Românilor s'a realizat. Dar noi l'am uitat pe acest mare binefacător, deși un monument și un superb bulevard în București ar trebui să-l nemurească între noi.

A sosit timpul, ca să ne reculegem și să câștigăm simpatia firească a națiunilor surori, pe cum și a Europei occidentale, de care avem lipsă în viitor. Prefaceri vor urma, căci războiul balcanic e numai un preludiu și de aceea trebuie să fim bine pregătiți.

Cred că Academiei Române îi revine rolul principal ca să facă cunoscută națiunea românească în fața lumii civilizate. Ea nu trebuie să aibă de scop numai știința pură, deslegarea enigmatelor universului, ci înainte de toate cultura și idealul neamului. De aceea sunt de părere, ca să tipărească o istorie a Românilor în limbile: franceză, română, ita-

liană, engleză și germană. Această istorie să fie scrisă de profesorii universitari din București și Iași.

Fiecare să scrie câte un capitol, cum fac profesorii germani, cari dau minunate cărți de medicină, sub conducerea unuia sau mai multor profesori. Această istorie să nu fie nici prea scurtă dar nici prea vastă. Cred că e mai potrivit un cuprins de 700—800 de pagini. Ar mai trebui îmbogățită cu ilustrații, din cari și străinii să vadă arta veche românească, portrete de domnitori, ruine de cetăți și biserici, cărți vechi, monumente, — și să se aneleze și o *hartă etnografică* a tuturor Românilor.

Tot asemenea și o *istorie a literaturii românești*, de profesori specialiști, ca dnii: N. Iorga, Ovid Densusianu, Philiphide, Sextil Pușcariu, I. Bogdan etc. fiecare câte un capitol, căci e rușine să ne scrie istoria literaturii noastre, pentru străinătate d. Alexici și alții de calibrul dsale. Această istorie să apară și ea în mai multe limbi culte, având și o hartă etnografică, ca să vadă lumea cât e de larg pământul pe care se aude graiul nostru românesc.

Tot Academia Română, să editeze și o „Românie Ilustrată”, care să nu servească intereselor înguste de partid, ci intereselor națiunii! Nu sunt de părere, ca să scoată o revistă științifică pentru savanții din Apus, din care n'am avea aproape nici un folos, ci o revistă informatoare pentru marele public străin. O revistă, ca „L'Illustration”, ori ca „Leipziger Illustrierte Zeitung”, (poate format ceva mai mic), care pe o coloană să fie scrisă românește, pe altă coloană pe a-

## Din scrierile postume alui Francisc Copée.

Se însera. Bolta cenușie a cerului avea un reflex frumos în odaia mea, las peana din mână și mă așez lângă foc. Fumul de țigară ca niște figuri tainice, misterioase se întinde în sus și se învârt prin odaia mea, mărind numai întunerecul din casă. Mă predau cu totul acelei simțiri plăcute, care ne cuprinde sufletul după o muncă isprăvită cu bine. Deodată sunetul clopoteului mă trezește din aceste reverii dulci.

— Cineva e la ușe? — întrebă servitoarea. Vrea să-ți vorbească, domnul meu. O damă, îmbrăcată în doliu, de mână cu un bățel.

— Las-o să intre.

Dama și băiatul au venit în odaie. Femeia încă nu părea a fi în etate, dar mizeria, care i-a plâns pe față, a îmbătrânit-o de timpuriu. Bățelul slab, amărit strângea cu tărie mâna mamei sale. Era cam de zece ani, dar mizeria așa de tare i-a brăzdat fața, încât la întâia privire, mi-a fost milă de el. S'a apropiat încet de mine și când s'a oprit în fața mea, am tresărit, fiindcă mi se părea o stafie.

— De cine am onoare? am întrebat-o arătându-i cu mâna spre scaunul de alături.

Sărmana femeie s'a așezat pe scaun, a strâns

lângă sine pe bățel, după aceea într'un ton domol, plâpând îmi răspunse:

— Sunt văduva lui Mallet Agricol. Imi spuneau unii, că d-ta ai cunoscut foarte bine pe bărbatul meu... Încă înainte de războiu. Am voit să știricesc, cumva ești aplicat a... Cu un cuvânt, domnul meu, te rog prenumerează și d-ta un exemplar din scrierile postume a bărbatului meu.

Mallet Agricol! Numele acesta a destetpat în sufletul meu sentimentele cele mai curioase. Cași cum l-aș vedea și acum înaintea mea pe acest om interesant, cu care am făcut cunoștință în „Cafée Lisbonne”, unde Palanceau — azi deputat și șef de partid — își ținea în fiecare seară vorbirile înflăcărâte lângă un pahar de absint. Palanceau a profitat căderea Bonapartiștilor și erupția revoluției. Mallet Agricol! Cum să nu fi cunoscut pe omul acela tânăr, cu părul brunet cu capul de Roman, care era cel mai sincer aderent al ideilor lui Palanceau. Și acum îmi aduc aminte, că după câte o vrobire înflăcărâtă de-a lui Palanceau tânărul Mallet se ridică dela masă, își scutura odată pletele lungi, ca a leilor din pustie și lovea cu o așa putere în masa de marmură, încât paharele și tablele de domino începeau să joace. Era un om cu un suflet nobil și naiv, asupra căruia cuvintele frumoase, influența într'un mod deosebit. Da, da, mi-am adus îndată aminte de înfățișarea lui.

Îndată ce a isbucnit revoluția, Mallet a in-

trat în armată și lângă Le Bourget s'a luptat ca un eșit din minți. Ca ofițer a căzut pe baricada din Chateau Deau. Nu era mai bătrân de treizeci de ani.

G. Mallet Agricol! Cum să nu-l fi cunoscut pe acest copil isteț și blând, care pe lângă toate mizeriile vieții, tot nu și-a pierdut voia și perseveranța. La vârsta de 20 de ani s'a căsătorit, din dragoste. Trebuia să dea lecții din latină și greacă pentruca să poată susține el și copilul. Așa dar acest om a lăsat după sine și nește scrieri? Da, da, numai acum îmi vine în minte. Doar într'o seară ne-a fost cetit niște versuri. Erau niște poezioare sentimentale, idealiste, dar era în ele sinceritate și simț poetic.

S'a întunecat deja cu totul și am spus servitoarei să aducă lampa. Acum am putut să esaminez cu privirea și mai mult pe doamna Mallet.

Sărmana femeie! În haina cea veche, pe cap cu o pălărie slabă, mi se părea, că e mizeria întrupată. În ochii ei mari și albaștri, privirea îi era așa de înduioșătoare! Într'o mână ținea un pachet învălit în hârtie de jurnal, cu mâna cealaltă l-a cuprins pe băiat, despre care ar fi crezut omul, că a crescut într'un aer de temniță.

I-am spus văduvei, că l-am cunoscut pe bărbatul ei, nici nu mi-am uitat de el și i-am implinit dorința.

Sărmana femeie a desfăcut pachetul, în care era vre-o cinci șase cărți cu table roșii și mi-a dat una.

ceiași pagină în limba franceză, ca astfel să o poată abona și Românii de pretutindeni, iar străinii să poată vedea și din chipuri viața și cultura românească. La revistă se poate adăuga și un *supliment* (nepaginat) cu mode, ca astfel și femeilor să le deștepte interesul. Revista, ar străbate și prin cafenelele din Apus, cerută fiind peste tot locul de Români, și astfel ar ajunge în mâinile unui imens public străin. Astfel înțeleg eu informarea străinătății.

*Un medic bănățean.*

**Răspunsuri la discursul lui Tisza.** În discursul său din cameră contele Tisza a săvârșit câteva ieșiri îndrăznețe prin cari voia să salveze intențiile păcătoase ale proiectului electoral și să ridice din nou vaza parlamentului ungar. Tisza voia să documenteze cât de mult dreptul de vot universal a degradat autoritatea parlamentelor austriac și german; s'a exprimat că dacă soarta țării ar fi încredințată unor deputați populari cum sunt cei din Reichsrat deputatul Giesswein s'ar înăbuși de sudori. Invinuirii acesteia a contelui Tisza s'a dat răspuns eri în camera austriacă din partea deputatului Dr. Heilingner, care a luat în apărare prestigiul camerei spunând că în toate crizele grele prin cari a trecut imperiul camera i-a fost singura salvare. Proteste energice s'au ridicat contra lui Tisza și o droaie de podoabe, vrednice de un astfel de bărbat de stat, i s'au aruncat în spinare, d. p.: mișel, nerușinat. Președintele Dr. Sylvester a fost rugat ca de pe tribună să infiereze ieșirile incalificabile ale contelui Tisza. Dr. Heilingner a spus că deputații Reichsratului să fie mândri că nu sunt în Ungaria unde domnia lui Tisza a creat stări așa de rușinoase.

Lui Tisza i-s'a răspuns și din Berlin. „Berliner Tagblatt” scrie: „protestăm în modul cel mai hotărât contra acuzațiilor aduse de camera ungară Reichstagului și dreptului german de vot. Că ce păreri are domnul nostru Tisza despre chestia dreptului de vot și competența parlamentară, — puțin ne privește; dar ținuta asta dovedește ce concepții absurde are d-sa despre autoritatea unui parlament”.

\*

**Chestiunea croată.** E vorba ca după vacanțele parlamentare de sărbătorile sf. Paști se va pune la ordinea de zi chestiunea croată, începându-se tratative cu factorii îndrumători ai politicii din Croația. Ministrul croat Geza Josipovich cu privire la această veste a dat unui ziarist următoarele amănunte: îndatăce situația politică revine la ogașul ei natural, ceea ce se și speră în cel mai scurt timp, trebuie să sosească și momentul bienvenit ca să se înceapă desbaterea acestei chestiuni, — dar numai după ce proiectul referitor la reforma electorală va fi sancționat de M.S. O chestiune ca cea croată atât de complexă reclamă stăruință îndelungată pentru a putea fi rezolvită. Referenții trebuie să-și prezinte raporturile lor mai întâi. Speranța mea e că această părere va trezi același ehou în întreaga Croația.

## Situația în parlamentul austriac.

Viena, 7 Martie.

Situația actuală din parlament poate fi asemănată mai potrivit cu un om care nici nu poate trăi nici nu poate muri. Parlamentul austriac duce o viață numai la aparență, e ca moara care face mult sgomot dar nu macină nimic.

Numărul celor cari sunt de părere, că parlamentul austriac, care împlinește în lunie al doilea an de existență, nu va avea o viață lungă și perioada legislativă de 6 ani în nici un caz nu o va împlini, crește din zi în zi. Dar de aceea încă nu se poate afirma că stările din parlamentul nostru popular ar fi intrat în starea de criză. Probabil nici nu va urma vre-o catastrofă, care să ducă la dizolvarea parlamentului, ci carul statului se va cufunda tot mai mult în mlaștină, încât puterea omenească nu-l va mai putea scoate. E vorba de o criză parlamentară, care n'are nimic a face cu raportul dintre partide și guvern. Tendințe pentru o reconstruire a cabinetului în momentul de față nu s'au ivit și nu

există nici o chestiune actuală, care ar putea provoca un conflict. Partidele știu foarte bine, că posibil e numai un ministeriu ca cel actual și orice încercare de a-l parlamentariza ar suferi un naufragiu deplorabil. Un cabinet de coaliție cum a fost cabinetul Beck, s'ar dovedi de netrainic și în cel mai scurt timp evenimentele l'ar face absurd.

Speranțele puse în programul de muncă al parlamentului nu s'au realizat și combinațiile făcute s'au dovedit de greșite. Se spera ca proiectele de impozite cuprinse în „micul plan financiar” vor fi rezolvite încă în săptămâna primă din Februarie și în plenul parlamentului. Dar de fapt, desbaterea asupra acestor proiecte a putut fi încheiată numai în comisia financiară deabia înainte de vacanța de Paști și, astfel, în plenul parlamentului vor fi dezbătute numai după această vacanță. A-fară de îngrijorarea partidelor, de a lua hotărâri, cari ar aduce o nouă povară populației, mai există și motive politice, cari împiedecă rezolvirea planului financiar. Prin sanarea finanțelor țării, care e ținta principală a reformei financiare proiectate, devine posibilă convocarea Landtagului din Boemia, zădărnicită până acum de obstrucția Germanilor, ceea ce ar fi în favorul Cehilor și ar întări numai poziția lor în tratativele de împăcare ceho-germane. De aci urmează, că divergențele dintre Cehi și Germani influențează chestiunile pur economice, cari n'au alt scop decât ca să deschidă statului nouă izvoare de venit pentru a putea face să dispară deficitul din budgetul singuraticelor provincii și pentru creierea de mijloace, cu ajutorul cărora să se poată octroa legile, votate de luni de zile deja, cari au scopul de a ameliora situația materială a funcționarilor de stat și cari intră în vigoare numai după ce va intra în casa statului și surplusul de venite.

*Austriacus.*



Fiindcă d-ta ești atât de bun, permite-mi, ca exemplarul să-ți-l predau acum.

Am citit titlul cărții: „Srierile postume ale lui Mallet Agricol. Prefața Mihail Polanceau, deputat”

— Așaa! așadară dl Polanceau a scris prefața?

Polanceau, cel cu capul rotund, cu mustățile ca părul ariciului, nici când nu mi-a fost pe plac. Printre tinerii conmeseni, acest om era liniștea intrupată. Dar la spatele acestei liniști sta invidiă. Omul acesta era ca un pahar de apă rece ca gheața și limpede ca cristalu, dar în care era dizolvată otrava cea mai rea. Deși era versat în toate ramurile științei juridice, totuși doctoratul nu l'a putut lua, fiind că teza de doctorat era plină cu idei socialiste excentrice, pe cari le apăra și în fața profesorilor săi. De altcum era un om isteț și într'un duel a împușcat pe contrarul său. Vorbirile lui erau pline de ură și fiere amară. Până când tinerii sancvinici visau de glorie de luptă, de învingere, singurul gând al lui Polanceau era răsbunarea. El a alcătuit o listă a celor suspecti. S'a ținut între acei revoluționari, cari cu ocazia întâiei răscoale, au fugit îndată la poliție și le-au șoptit la ureche numele celor suspecti. E cam curios lucru dar e așa, că în fiecare conjurație lucește și instinctul agentului secret. Precum a făcut Mallet Agricol, sau ceilalți, cari mai târziu au ajuns în temniță, sau au fost exilați, așa a făcut și Polanceau, alăturându-se la tabăra comuniștilor. Numai cât a

avut minte și încă de timpuriu a putut scăpa din pericol, așa, încât și-a putut spăla mâinile, în-tocmai ca Pontiu Pilat. În fine a fost ales deputat. În cameră totdeauna vota cu partea stângă și cu capacitatea lui în curind a ajuns la o influență mare, încât avea deja o perspectivă frumoasă spre vre-un fotoliu de ministru.

— Da, dl meu, — zise văduva. Dl Polanceau a scris prefața. Într'adevăr pe lângă cea mai mare bunăvoință n'a putut face mai mult. Doar știi și dta, că dl Polanceau nu stă bine cu guvernul.

Până când am povestit i-am pus în mână costul cărții. N'am îndrăznit să-i dau mai mult, fiindcă doar n'a venit la mine să cerșească. Peste câteva minute femeia s'a ridicat de pe scaun și eu am petrecut-o până la ușe.

Îndată ce am rămas singur m'am apucat să cetesc cartea. Prietiniului lui Mallet, cari îl țineau de revoluționar, s'au putut înșela amar, dacă vor ceti cartea asta, care era scrisă în interesul publicului, cu farmecul infloririi, cu fineța și nobleța sentimentelor. Poeziile aveau un cuprins erotic. Numele soției lui e scris pe fiecare pagină. Ce trist e, că aceasta idilă plăcută și-a aflat sfârșitul în scena aceea zguduitoare. Ce interesant e, că acest tânăr blând, s'a pus în fruntea unor oameni sălbatici și și-a jertfit viața pentru o zdrantă roșie. Nu e asta un lucru strigător la cer. Ah ce mult am urât în clipa aceea pasiunea blăstămată de partid, care strică tot

ce e bun și nobil. Lacrimi mi s'au furisat în ochi, inima mi bătea tare. Nu m'am putut stăpâni și cu o mișcare bruscă am închis cartea. Pe tabla cea roșie a cărții iarăși am văzut numele lui Polanceau.

Oare ce prefață a putut scrie acest fanatic orb la poeziile aceluși sărman cântăret. Oare a înțeles el acele cântece dulci și melancolice! Am trecut repede cu privirea peste prefața și îndată m'am convins de aceea, că deputatul radicalist n'a avut nici idee de frumuseța poetică a aceluși volum. Nu era în prefața aceea nici un pic de compătimire, o schinteie de duioșie. Numai flori de cuvinte, banalități cari nu spun nimic, icicolo câte-o aluzie la politică, câte-o deviere obraznică, prin care voia d. deputat să se măgulească. Eram tocmai în pragul noiei alegeri și Polanceau a folosit cartea poetului de o mică reclamă. M'a suprins scârba și am aruncat cartea la o parte.

Seara m'am întâlnit cu Polanceau înaintea teatrului. Acolo stătea lângă statua lui Voltaire, în societatea câtorva figuri ordinare. Hainele îi trădau, că sunt din provincie. D. Polanceau Chiar îi introducea în tainele politicii superioare. Polanceau era bine îmbrăcat și cu gust. Revoluționarul la roată de pe vremuri acum s'a mai astâmpărat, are toată pregătirea, pentru a lua în mână portofeliul vre-unui ministru.

Și când l'am văzut pe d. Polanceau în loji din teatru, mi-a venit în minte trecutul, Café

## Dotăriunea preoților cu cvalificație inferioară.

La dorința mai multor preoți, reproducem acest articol din revista *Cultura Creștină* din Blaj și atragem asupra lui deosebita atențiune a forurilor noastre competente:

Așa se vede, că în anul acesta se vor împlini unele din pretensiunile juste ale preoților și învățătorilor noștri. Proiectele de lege privitoare la cvincvenalele preoțești și la salarizarea învățătorilor, cum și asemnarea ajutoarelor pe seama preoților, sunt semne, cari arată, că soarta materială a preoților și învățătorilor noștri se va îmbunătăți. Că preoții și învățătorii vrednicesc ameliorarea situației lor materiale, nu contestă nimenea; ar fi însă foarte multe de zis privitor la urmările religioase, morale și naționale, ce le va avea ameliorarea aceasta pentru modul cum se realizează, pentru condițiunile, de ori se face pendentă împărțirea darurilor, mai ales cele ale învățătorilor și pentru sistemul încă imperfect de controlă bisericescă. Dar cu acestea nu ne ocupăm, ci ne îndreptăm acum privirea spre preoții moralisti, cari sunt în stare materială cât se poate de rea.

Faptul, că ajutoarele (un fel de cvincvenale) asemnate deja preoților, încă sunt împărțite după categoriile prevăzute în legea de congrua, ne face să credem, că și novela acestei legi privitoare la cvincvenale, va pune preoțimea noastră în două categorii: în categoria celor cu cel puțin 8 clase gimnaziale și cel puțin cu 3 ani de teologie și a celor cu mai puține clase și cu 2 ani de teologie, și pe baza aceasta statorirea măsurii de remunerație ca 2:1. Raportul acesta de 2:1, credem, că e o nedreptate așa mare și atât de vădită încât toți cari pot să facă ceva pentru îndreptarea ei, să se simtă datori, a o și face, fiindcă se tractează de soarta grea și amară a unei foarte însemnate părți din preoțimea noastră cu pregătirea inferioară, care este și, cum se vede, va rămânea mai slab dotată, decât toți servitorii aplicați în slujbele publice ale statului și ale municipiilor.

Se știe, că preoții cu pregătire superioară au întregire congruală până la 1600 cor., iar cei cu pregătire inferioară numai până la 800 cor. Propoziția aceasta va fi menținută și la distribuția cvincvenalelor, prin ce situația materială a celor cari, opintindu-se, trag jugul mizeriei, se va îmbunătăți în o măsură foarte neînsemnată, la nici o întâmplare nu se va delătura nici o mică parte din piedecile, ce trebuie să le delătore în drumul, pe care au să-l percurgă pen-

Lisbome, poetul, care a avut un sfârșit atât de tragic, a cărui țărână zace în vre-un colț ascuns din cimiterul Père Lachaise. Văd înaintea mea pe văduva nenorocită, care în mână cu o grămadă de cărți și cu copilul bolnav cutreeră străzile Parisului. Ca și acum aș fi auzit cuvintele ei, vorbind despre Polanceau:

— Intr'adevăr d. meu, pe lângă cea mai mare bunăvoință, dar n'a putut face mai mult pentru noi.

Ah! da, D. Polanceau a scris prefața la cartea lui Mallet și cu asta — așa crede — că și-a făcut datoria. Ah, mizerabilul! Lașul!

Blaj.

Trad. de V. C. Crin.

tru împlinirea conștientioasă a chemării lor sfinte și grele.

Nutrim toată increderea, că arhieriei noștri, vor lucra cu toată puterea și autoritatea, de care dispun, ca ochii legislatorilor să fie îndreptați cu dreptate și cu milă spre mulțimea preoților noștri, vrednici de o soartă mai bună. Pentru o întrepunere energică și părintească, în favorul acestor muncitori modesti în ogorul Bisericeii, militează o întreagă serie de motive, ce le înșirăm în următoarele:

Nu se poate tăgădui, că preoții „moralisti” n'ar fi tot așa slujitorii altarului Domnului, ca și cei cu pregătire „sistematică”. Și unii și alții au tot aceeași chemare: a porpovădui împărăția lui Dumnezeu, a exila păcatul din suflete și a institui acolo împărăția darului și a face întreg binele, ce-l pretinde dragostea lui Dumnezeu și a deaproapelui.

Societatea, statul, Biserica și familiile lor au tot acelea pretensiuni față cu ei, cum au față cu cei cu pregătire formală superioară familiile acestora. Viptualele, veșmintele, instrucțiunea și educațiunea pruncilor sunt tot așa de costisitoare pentru „bienaliști”, ca și pentru preoții „sistematici”.

Apoi, ce privește activitatea unora și a celorlalți, suntem siliți să spunem hotărât, că aceea nu atârână dela gradul de cvalificație intelectuală, ci dela gradul de însufletire și statornicie, cu cari lucrează unul și altul. Natural, că pe lângă aceea căldură, însufletire, râvnă și pe lângă același interes viu acela care are știință mai bogată și abilitate mai mare poate produce mai mult și mai bun, dar e adevărat și aceea, că fiecare preot „moralist” s'a declarat din partea Ordinariatului, că are știință suficientă, ca să poată învăța, prudență, ca să poată judeca în forul intern și are virtuțile necesare de a putea servi de pildă bună fiilor săi sufletești și n'avea nici un motiv să ne indoim, că preoții „moralisti” n'ar corespunde așteptărilor mai marilor, cari i-au trimis în via Domnului.

Legile de regulă n'au putere retroactivă. În caz că se investesc și cu puterea aceasta, celor interesați li se îngăduie un anumit timp și li se fac însemnate ușorări, pentru ca să-i poată arania afacerile așa, cât să satisfacă legii. P. ex. dacă cei aflați de noua lege în slujbă, n'au pregătirea formală, ori un număr mai mare de ani (5—10) în serviciu, li se dă timp, ca să-și completeze studiile. În chipul acesta oamenii harnici, dar fără cvalificație formală au ajuns la însemnate oficii atât de ale statului, cât și de ale municipiilor. Cu preoții noștri „moralisti” însă nu s'au pregătit pentru cariera juridică; fiecare judecător, fiecare ablegat dietal are remunerație pentru munca sa pe o formă cu colegul său, pentrucă e un postulat natural, ca toți, cari au același oficiu să se bucure și în aceeași măsură de răsplată. Am avut și poate mai avem învățători, cari n'au nici o clasă gimn., numai cu 2 ani curs preparandial, ori și fără aceia cu cvalificație obținută pe cale privată, din motivul acesta însă nu s'au pus în categorie de plată deosebită. Și dacă s'ar fi întâmplat aceasta, li s'ar fi făcut o mare injurie.

Faptul, că un profesor de universitate are numai a 10-a parte din ascultători, ce-i are altul, ori că un judecător nu pertractează și rezolvă un număr tot așa de mare de procese ca altul, nu determină pe superior, ca să conturbe echilibrul de plată. Tot așa împrejurarea că un preot „moralist” are de regulă un număr mai mic de credincioși, pe cari îi îngrieste, decât unul cu pregătire mai superioară, nu-i cu dreptate, ca, împrejurarea aceasta, să apese în cumpănă în defavorul respectivului.

Toate motivele acestea sunt în stare să ne împingă la o luptă legală, constituțională și mo-

rală pentru binele material al preoților cu cvalificație mai inferioară, cari, ușorați de griji is-tovitoare și de grele lipsuri, își vor putea vedea de chemarea lor și mai bine, și și cu mai și mai bogate rezultate.

Dacă nu se va putea obține uniformizarea remunerației, credem, că se va ajunge cel puțin la atâta, ca să aibă congrua, ce corespunde salarului fundamental, ce-l prevede învățătorilor, noul proiect de lege.

Schimbarea, ce o dorim, credem, că se poate exopera mai ușor acum, când se va desbata proiectul de lege privitor la cvincvenalele preoțești.

În legătură cu aceasta amintim, că atât umanitatea, cât și dreptul pretind, să se schimbe în interesul „bienaliștilor” și § 3 p. 1. al statutelor „fondului Vancean pentru preoții deficienți ai Arhidecezei gr.-cat. de Alba-Iulia și Făgăraș”, votate în sinodul din 1909 și să se facă toate ușorările, ce numai se pot, ca respectivii să-și poată completa studiile. Senior.

## Scrisori din Budapesta.

În ajunul balului. — Cum se răspândesc zările. — Cărți oprite din învățământ. — Scrisoarea dlui Emanuil Ungureanu.

Budapesta, 7 Martie st. n.

Nu mai d'un drag să te abați pe la societate. În antișambra întunecoasă... plină de paltoane și jebene, în sala de lectură și în bibliotecă abia mai încap băieții. Ici un grup încearcă părți din bucățile de cor, — colo contrabasistul se apleacă deasupra grumazului lung al gurdunei, solistii repetă cu gesturi de artiști, ariile cari li s'au împărțit. O gălăgie completă: chilii micute și oameni mulți, cari au fiecare câte-o vorbă și cari toți voiesc să mai contribuie cu o idee la unul sau alt detai. Funcționarii sunt îngrămădiți de afaceri și nu mai au loc unde să diligezeze protocoalele lor. Ici se mai scriu ultimele invitări, celor cari au fost scăpați din vedere la prima trimitere. Unul aduce câte-o veste bună: alții raportează cătănește prezidentului despre cauza cu care au fost însărcinați: secretarul lucrează cu două mâni. Toți băieții de treabă și de inimă.

Din complexul acestor tablouri ni se învederează tot mai mult un fenomen plin de frumusețe și încântare. Apar anume peste pragul primitor, o seamă de oameni, pe cari încă nime nu i-a văzut în rîndurile prime, despre a căror capacitate nime n'a avut ocaziune să se convingă. Mai cu seamă în orhestră și în cor sunt elemente de aceste „noui”, cari pe lângă amintita calitate mai au priceperea și talentul să se afirme de cei mai buni. Întâmplător a venit, între cei mulți, cari se interesează, și unul dintre cei „bătrâni” și acestuia a trebuit să-i spun numele tuturor celor din orhestră... nici pe unul nu-l mai văzuse, desi lua parte, așa din când în când, la sedințele societății.

Ziua mare a balului studentimei din Budapesta, a avut darul deci să adune la un loc și pe cei cari n'au înțeles mai înainte puterea și farmecul lucrării împreună. Este cel puțin un bun augur acest fenomen pentru viața anilor viitori.

Așa cum cobor din tramvai și intru în mulțimea ce roiește în jos și în sus, sare la mine un colportor lărmăret și îmi strigă în față toate zările ce le are de vânzare uitându-se întrebător la mine că pe care dintre cele spuse să mi-l dea. Trec în altă stradă... alt colportor cu aceleași gesturi. Și cum mi se întâmplă mie zilnic, așa li se întâmplă tuturor cari au nutra de lateinări. Când văd apoi că ziarul apare în 125.000 exemplare, împăturindu-l îl bag în buzunar și mă gândesc acasă. Trec în revistă orasele noastre în cari știu că Românii noștri numai prin abonament direct ajung să citească ziare românești, dar din câțiva crițari sigur să au o foaie din Budapesta cumpărată la trafică sau la vânzătorii colportori. Combinez oare câte mii de cetitori

Institut de curățire chiemică și vopsitoare de ha'ne pentru femei și bărbați. Curățire de pene de struț și boauri. =====

**Knapp Sándor**  
Institut de vopsitoare, și curățire chimică spălătorie cu aburi  
**ARAD.** (Ka 429-59)  
Institut de primire: colțul str. Weitzer János  
(Vis-a vis de poșta centrală)  
Stabiliment: Magyar-utca numărul 26.

Spălătorie și călcare de gu-lere și manșete. Comandele din provincă se execută conștințios și prompt. =====

români au aceste ziare și fac confesiunea directă că numărul acestor cetitori *copleșește* numărul abonamentelor făcute la toate zărele noastre. Și când socotesc în linii aproximative acele sume cu cari se sprijinește din partea noastră o cultură străină, ba dușmănoasă nouă, atunci zecile de mii, cari sunt date din partea noastră pentru sprijinirea acestei presei, ne lămurește pe deplin cea mai formidabilă piedecă, care stă în calea de dezvoltare a presei noastre. În momente de aceste mă gândesc de ce nu iau apostolatul studenții noștri ca în satul sau orașul lor să afle pe băiatul lărmăreț care în Dumineci și sărbători să înconjoare pe oamenii cari vin la biserică și să le îmbie de sub brațul încovoiat de ziare câte un exemplar din „Poporul Român”, „Libertatea”, „Românul” etc. Dulceata slovei și cuminenția propagandelor n'a prins-o nici un popor mai mult ca poporul nostru, de ce să nu i se dea în *mână* scrisul penelor celor mai bune.

Ministrul instrucțiunii publice a interzis folosirea următoarelor cărți didactice: a) „Abecedar sau întâia carte de cetire pentru copiii și copilele din anul I de școală. Intocmit de mai mulți prieteni ai școlii. Ediția IX. Editura Ciurcu Brașov 1910”, totodată a sters din programul învățământului și edițiile I—VIII ale acestei cărți; b) „A doua Carte de Cetire pentru copiii și copilele din anul al II-lea de școală. Intocmită de mai mulți prieteni ai școlii. Ediția X. Editura Ciurcu Brașov”, precum și ediția I—IX; c) „A Treia Carte de Cetire pentru copiii și copilele din anul al III. și al IV. de școală. Intocmită de mai mulți prieteni ai școlii. Ediția III revăzută. și ediția I—II. acestor manuale. Abia după câțiva ani, după ce aceste cărți *folositoare școlilor noastre* au văzut lumina tiparului. — acum vine ministrul și le oprește din învățământ. Ce zice? Nu corespund art. de lege XXVII paragraf 20 din 1907, și celui IV. paragraf 5. din 1898. Conținutul și intențiunea cu cari sunt scrise periclitează, vezi Doamne, iarăși existența statului.

O lipitoare dela ziarul „Pesti Hirlop”, în nr. din Februarie 26 s'a ocupat per longum et latum de întreaga mișcare economică a băncilor noastre, de relațiunile bănești ale acestora, cu marile institute din România. Măruntelul acesta a avut îndrăzneala și acum să mințescă în mod obraznic. A acuzat pe toți meritușii noștri bărbați, dar mai cu seamă pe dl Emanuel Ungureanu, despre care zice, că și-a făcut o avere de jumătate milion la institutul „Timișana”. În nr. de azi al numitului ziar, îl răspunde dl avocat Ungureanu. Dovezile dsale sunt zdrobitoare. Arată că n'a condus institutul de 20 de ani ci numai de 11 ani, iar în timpul acesta 9 ani n'a fost salarizat cu nici un filer. Din scrisoarea aceasta reiese, că falimentul institutului „Păstorul” n'a urmat din cauza vre-unei coliziuni cu sferile de acțiune ale băncii „Timișana”. Noi zicem, că scrisoarea dlui Ungureanu putea fi nescrisă. Pentru că: generația dsale fi cunoaște trecutul, iar generația noastră vede faptele din prezent ale dlui Ungureanu. Atât trecutul, cât și prezentul, fi asigură recunoștința curată, din partea tuturor. Noi bine cunoaștem adevărul, știm că directorii dela băncile noastre n'au ajuns milionari, iar poporul nostru nu s'a dus la America, ca pe aiurea, unde băncile o-vreo-maghiare fac uzură și directorii ajung milionari.

Romulus și Remus.

Cremă din lapte de erin 1 cor.  
Săpun din lapte de erin 1 cor.  
Pudră din lapte de erin 1 cor.  
in culoare albă și roza  
Parfumi fine franțuzești.  
**Dr. ORVÉNYI BÉLA farmacist**  
BUDAPEST X. Orczy ut 47.  
E 106-17)

Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin.  
Acesta este secretul succesului nostru.

Cui îi trebuie dar  
**mobile frumoase, ieftine  
și bune**

Se 228-100

## Situația internațională. Diferendul româno-bulgar.

Silistra a aparținut României.

București, 8 Martie. — „Adevărul” scrie: În anul 1906, cu prilejul aniversării a 40 de ani de domnie a regelui Carol, comitetul „Țarul liberator” din Sofia, în semn de recunoștință pentru acel ce contribuise împreună cu armata română la liberarea Bulgariei de sub jugul turcesc, a însărcinat pe avocatul și publicistul George Capceff, cunoscut în Bulgaria pentru studiile sale istorice, să scrie o istorie a Românilor, înzistând în special asupra legăturilor de prietenie dintre Români și Bulgari în cursul vremurilor și asupra evenimentelor mai însemnate petrecute sub domnia regelui Carol I. Cartea dlui George Capceff — un prinos sincer de recunoștință adus națiunii române și regelui ei — a fost tradusă în românește de d. Șt. Nicolaescu, translator de limbile slave la arhivele generale ale statului. Ca să se vadă de câtă rea credință dau dovadă Bulgarii când protestează astăzi cu atâta vehemență contra cererilor de compensații ale României și în special contra cedării Silistrei, cităm un capitol din cartea dlui Capceff din care se va vedea că înșiși Bulgarii recunosc că Silistra a aparținut altădată țării românești.

Iată în adevăr ce scrie acest istoric bulgar la pagina 6 a cărții sale în capitolul „Trecutul istoric al României.”

„Dela 1386 și până la 1418 — epocă, care coincide cu timpul subjugării Bulgariei de turci, cu timpul vestitei lupte dela Cosova și cu întâia invazie a Turcilor în țara românească, — domniitorul țării aceștia a fost Mircea cel Bătrân. Despre acest domn român istoria spune că e cel dintâi dintre principii europeni care a recunoscut nevoia și a întocmit oaste regulată; despre dânsul se păstrează adânc în masa mare a poporului amintiri de un firesc și adevărat patriotism. El a zădărnicit bărbătește încercările puternicilor Osmanlii de a cuceri țara românească, și după o împotrivire vitească susținută de oștile românești, conduse de el însuși. Mircea cu drept s'a intitulat: „Stăpânitor al ambelor țări ale Dunării până la marea Neagră, domn al Dobrogei și „cetății Silistra” și al tuturor țărilor și orașelor până la hotarele Adrianopolei”.

Se vede, deci, că istoricii bulgari recunosc că Mircea cel Bătrân se putea intitula cu drept cuvânt stăpânitor al Silistrei, că România a stăpânit deci de fapt altădată această cetate pe care astăzi o cere pentru siguranța și apărarea ei.

Fostul ministru turc Noradunghlan despre România.

București, 8 Martie. — „Universul” publică un interview, pe care corespondentul său din Nizza l'a luat lui Noradunghlan. Iată ce a spus Noradunghlan despre România:

„Cât pentru România, vă afirm că dacă mobiliza la început, războiul cu siguranță ar fi fost înălțurat. Bulgarii n'ar fi îndrăznit să se miste de fel. Ar fi trebuit să concentreze cel puțin 150.000 oameni la frontiera României și atunci cu ce trupe ar fi venit contra noastră? Probabil au avut asigurări din partea României că nu va mobiliza, altfel nu și-ar fi lăsat frontiera cu totul descoperită către dumeavoastră. Am regretat această abținere a României. În caz de mobilizare ați fi putut ocupa Silistra și mai mult încă, și Bulgaria s'ar fi ales numai cu protestarea. Ați crezut că provocați un conflict european dacă împiedecați pe Bulgari dela război, eu însă cred că n'ar fi fost nimic deoarece în starea îngrijitoare de azi pentru toți, nimeni n'ar fi căutat să se aventureze într'un război numai pentru atâta

lucru, adică pentru o Silistra. Le jeu ne vaut pas chandelle.

Diferendul cu Bulgaria cred că se va termina în mod pacinic, întrucât dreptatea e cu dvoastră, fie că veți avea Silistra dacă puterile vor voi să facă o cât de mică presiune asupra Bulgariei, fie că Bulgaria s'ar opune, cum se zice, angajându-se numai să dărime fortărețele și să vă dea o neînsemnată rectificare de frontieră. Probabil veți avea, ca să zic așa, asigurări sau garanții din partea puterilor că veți fi liniștiți în posesiunea Dobrogei pentru abținerea dv. de a vă amesteca în conflictul nostru cu aliații balcanici.

Deși România, cum zic, nu a voit a se amesteca, ceea ce a fost un rău pentru noi, dar de sigur oame-nii dv. politici de valoare recunoscută, în frunte cu înțeleptul dv. rege, trebuie să fi găsit că așa a fost mai bine să procedeze; cu toate acestea, noi și eu în special iubim mult țara dvoastră, care a luat o dezvoltare colosală în bine pe toate țărmurile, grație inteligenței, vigoarei și tactului de care ați dat dovadă în toate împrejurările și mai ales de când domnește regele Carol, pentru care am cea mai desăvârșită admirațiune și respect”.

Plecarea ministrului român din Sofia la Petersburg.

București, 8 Martie. — Prințul Ghica, ministrul României din Sofia a plecat la Petersburg, pentru ca să informeze pe reprezentanții marilor puteri asupra diferendului româno-bulgar.

Bulgaria caută alianța României?

București, 8 Martie. — Din cercuri foarte bine informate aflu, că un vis al politicii bulgare este obținerea unei alianțe cu România. Despre faptul acesta, se crede aici, că și guvernul român a primit informațiuni, nu dela guvernul bulgar, dar dela un alt guvern în măsură de a cunoaște bine intențiunile acestuia.

Cauza acestei tendințe a politicii bulgare, trebuie căutată în faptul că guvernul bulgar a început să simtă că rezultatul actualului război nu va fi o întărire a alianței balcanice, ci că dimpotrivă Bulgaria e amenințată să rămână izolată.

Memoriul dlui Maiorescu.

București, 8 Martie. — D. prim-ministru Titu Maiorescu a remis cancelariilor puterilor prin intermediul miniștrilor plenipotențiarilor ai României un memoriu, în care se afirmă de cei inițiați că a pus tot talentul d-sale și toată puterea d-sale de argumentație logică pentru a pleda cauza României.

Un număr suficient de exemplare din acest memoriu, a fost trimis la Petersburg și Londra, pentru a putea fi pus și în mâna ambasadorilor din aceste orașe, în cazul când ei ar fi însărcinați cu tranșarea diferendului româno-bulgar.

De trei săptămâni Bulgarii stau pe loc.

Sofia, 8 Martie. — Circulația trenurilor spre Tracia a fost suspendată din cauza marilor nisori. Transporturile pentru aprovizionarea armatei se fac cu mare greutate. Numărul soldaților îmbolnăviți în tabere e foarte mare. Toate operațiunile militare au încetat. Asediul Adrianopolului n'a făcut nici un progres. De trei săptămâni armata bulgară n'a mai întreprins nici o acțiune.

Turcia amenințată de o nouă revoluție.

Paris, 8 Martie. — Din Constantinopol se telegrafiază că situația internă a Turciei e atât de critică, încât e posibil să izbucnească o nouă revoluție încă înainte de a se încheia pacea. Aceasta e cauza pentru care guvernul turc își dă toate silințele pentru a încheia pacea cât mai curând. Soldații anatolieni declară că dacă nu se va da în curând o luptă decisivă, ei se vor înapoia la vetrele lor, căci nu vor să moară de ger în șanțurile dela Ceatâlgea și Galipoli.

Să cerceteze pe

**Székely és Réti**

fabricanți de mobile

Marcosárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.

**Alegere mare în trusouri pentru mirese.**

Vânzare în rate fără ridicare de preț

**Sârbii se retrag dela Scutari.**

Londra, 8 Martie. — „Times” află din Cetinje că trupele sârbe nu vor mai lua parte la un eventual asalt împotriva oraşului Scutari. Motivele acestei hotărâri a Serbiei sunt de natură politică. Este adevărat că şi transportul tunurilor sârbe de asediu a devenit imposibil din cauza drumurilor impracticabile, însă nu aceasta e adevăratul motiv al hotărârii. Dacă Sârbii nu vor mai da ajutor muntenegrenilor, desigur că nu se va mai da nici o luptă decisivă.

**Reforma militară în Franţa.**

Paris, 8 Martie. — Consiliul de miniştri, în urma avizului unanim al consiliului superior de război, a admis proiectul de lege tinzând la restabilirea serviciului de trei ani egal pentru toţi şi fără nici o dispensă. Proiectul a fost depus ieri la cameră.

Paris, 8 Martie. — Proiectul pentru restabilirea serviciului militar de trei ani va avea efect retroactiv şi se va aplica clasei de sub drapel. Guvernul va insista ca să fie luat în desbatere cât mai curând posibil.

**O sângeroasă luptă în Tripolitania.**

Tunis, 8 Martie. — În Tripolitania s'a dat o sângeroasă luptă între Arabi şi trupele cuceritoare italiene. Arabii sub comanda lui Hakki Djemal au atacat pe Italianii cari plecaseră spre Gharian, cu scopul de a-i respinge din acea localitate.

O ştire sosită din Tripolis prin insula Marta spune că luptele între Arabi şi trupele italiene au fost foarte înverşunate. Arabii au avut mulţi morţi. După o reculegere ei au reuşit să respingă trupele italiene. Se spune că şi Italianii au avut pierderi însemnate.

**40.000 de Sârbi spre Scutari?**

Cetinje, 8 Martie. — Guvernul muntegrean a fost încunoştiinţat, că o armată sârbească de 40.000 oameni e în drum spre Scutari şi că la sfârşitul lunii curente ea va sosi la lagărul muntegrean. Până la sosirea acestei armate muntenegrenii vor înceta operaţiile contra oraşului Scutari.

**Rusia va începe demobilizarea.**

Londra, 8 Martie. — Din Kiew se telegrafiază: *Luna viitoare se va începe demobilizarea corpurilor de armată ruseşti dela graniţele Galitiei şi Germaniei.*

**Situaţia politică.****Modificarea regulamentului intern al camerei.**

Arad, 8 Martie.

A fost primit în a treia cetire proiectul de lege despre alegerile parlamentare. Mai rămâne ca proiectul să fie trecut şi prin şedinţele casei magnaţilor şi să fie prezentat spre sancţionare ulterioară monarhului. Vom avea deci la baza constituţiei ungare o lege care nu numai că va statornici neofeudalismul în unica lui expresiune pe întregul continent, ci va încerca să stingă în germene orice curent de modernizare a vieţii statului ungar. Va urma un restimp de letargie în care problemele politice externe să formeze singura preocupare mai vie şi coteria Lukács-Tisza va putea să-şi joace în acest restimp în dragă voie mendele. Cu atât mai hotărâtoare trebuie să fie însă reculegerea ce nu poate totuşi să întârzie aşa de mult.

Deocamdată guvernul are de rezolvit o singură problemă, pentru sine: să dea situaţiei sale o ultimă garanţie prin instituirea celor mai rigide norme de desbatere parla-

mentară. În acest scop el a şi făcut cel dintâiu pas în şedinţa de azi a camerei.

Raportorul comisiei pentru modificarea regulamentului intern, F. Darvá, a prezentat, anume, raportul comisiei în şedinţa de azi şi a cerut fixarea cât mai urgentă a proiectului, la ordinea zilei. Ne vom ocupa mai pe larg în numerile noastre viitoare cu acest proiect.

Se prevede că acest proiect va fi desbatut în una din şedinţele cele mai apropiate şi tranşat în aceeaşi şedinţă. Incolo guvernului n'o să-i mai rămâie multe de făcut. Încă înainte de sărbătorile Paştilor va putea să se culce tihnit şi va putea să doarmă netulburat hăt până câtră toamnă, pe laurii ce a secerat.

Singurul moment vrednic de reţinut al şedinţei de azi mai este cea de a treia cetire a proiectului reformei electorale. Camera a hotărât la sfârşit să fie cea mai apropiată şedinţă Miercuri, săptămâna viitoare.

**INFORMAȚIUNI**

Arad, 8 Martie 1913.

**Zări din univers.**

— Fenomene cereşti în Mart 1913. —

Cuvine-se câte odată să ne ridicăm din noroiul faptelor pământeşti îndreptându-ne privirile la cer, de unde ne vine toată lumina şi tot darul.

Va întreba cineva: ce fenomene cereşti deosebite pot avea loc totemai în luna lui Mărţişor? Soarele îşi cunoaşte cursul său şi Luna calea sa. Luceafărul nu răsare seara, nici nu apune dimineaţa, cum seriu o seamă de calendare şi unii poezi. Stelele scapără acuş mai blând, acuş mai fără astâmpăr. Ce e nou în regularitatea aceasta?

Totul şi nimic, după cum consideri. Vorbind din punct de vedere omenesc, nimic nu e nou. Soarele, Luna şi stelele îşi urmează an de an acelaşi drum.

Vorbind absolut, totul e nou. De când e lumea şi universul: nici Soarele, nici Luna, nici planetele, nici stelele, nu au bătut de două ori acelaşi drum. Planetele se învârt pe lângă Soare, dar în acelaşi timp întreg sistemul solar se deplasează cu celeritate de 16 km. pe secundă, spre ţinte necunoscute. Pământul, de exemplu, nu parcurge căi eliptice închise, în jurul Soarelui, ci spirale, ce nu se întretae nicăiri. Când Efemeridele astronomice scriu dar, că dela 1 Mart la 31 Soarele se deplasează dela ascensiunea dreaptă 22 h. 48 m. la 0 h. 38 m. şi dela declinaţiunea — 7° 37' la 4° 7', aceasta înseamnă numai direcţia aparentă iar nu poziţia reală în univers. Deşi direcţia aparentă a Soarelui în 21 Mart 1912 a fost la rectascensiunea 0h 0m 0s, în 21 Mart 1913 va fi tot la 0h 0m 0s, în 21 Mart 1914 — tot acolo: în realitate, Soarele cu întreg cortegiul de planete şi sateliţi se deplasează, an de an, milioane de kilometri.

Să revin la fenomene deosebite în Mart 1913 (înţeleg totdeauna stilul nou).

**Fazele Lunii:** Lună nouă în 8, primul pătrar în 15, lună plină în 22, ultimul pătrar în 29.

Dintre planetele principale

**Mercur** se va afla în 11 în elongaţia maximă Est. În 10—15 poate fi căutat la apus, imediat după dispariţia Soarelui sub orizon. Evident, cu puţină nădejde de a-l zări cu ochii nearmaţi, atât din cauza amurgului, cât şi din a zarei dela Lună. Iar dacă cerul va fi înmouat — nu ne rămâne nici o speranţă de a-l vedea. De ani de zile, eu îl urmăresc anume, şi abia l-am văzut în 3—4 rânduri. Copernic se plângea pe patul de moarte, că a trăit 70 de ani şi nu a putut vedea nici odată planeta neastâmpărată.

**Venus** sau **Luceafărul**, planeta splendidă, îşi ajunge maximul strălucirii, în seara de 23 Mart. Privind-o prin ochian, o vedem ca Luna (cu ochii liberi) spre ultimul pătrar. Discul aparent îi creşte (în 5 Mart: 31", în 15 Mart: 36", în 25 Mart: 41") dar porţiunea luminată îi scade. De aici greutatea de a face observaţii asupra Luceafărului.

În 11 va fi în conjuncţiune cu Luna, la 9 ore seara. **Iupiter**, în zodia Arcaşului, e vizibil după miezul nopţii până în ziua albă.

**Saturn** e vizibil seara, nu departe de Pleiade (Găinuşă).

**Ocultaţii.** Numim ocultaţie trecerea Lunii în dreptul unei stele. Pentru timp mai lung ori mai scurt, steaua e acoperită de Lună.

Ocultaţia stelelor mici e destul de frecventă. Dar a stelelor mari din brăul zodiilor e mai rară. A Pleiadelor şi mai rară.

Ei bine, în Mărţişor crt., tocmai din Pleiade vor fi ocultate câteva stele.

În 13 Mărţişor: ocultaţia **Neropei**, între 10h 30m şi miezul nopţii.

Ceva mai târziu: ocultaţia **Pleionei**, alui **Atlas** şi îndeosebi a **Alcionei** (Vezi harta şi minunile Pleiadelor în „Cosinzeana” din Orăştie, Nr. 8—1913).

Privit prin ochian, fenomenul ocultaţiei e grandios şi nu voiu uita niciodată impresia ce am avut-o la prima privelişte de acest fel, când steluţa, cât un fir de aur, dispăru deodată sub zarea cenuşie a globului uriaş al Lunii.

În 23 Mart: ocultaţia **Spicului** din zodia Fecioarei, tot seara între orele 8 şi 11.

În 21 Mart: echinocţiul de primăvară.

În 22 Mart: eclipsă totală de Lună, invisibilă de pe la noi.

6 Mart.

Gavr. Todica.

**Concert şi teatru în Pârneava Aradului.** Corul plugarilor români gr. or. din Arad-Pârneava invită la reprezentaţia teatrală împreună cu concert şi joc, ce se va ţine în Casa Naţională Duminică, în 9 Martie n. a. c. Venitul e destinat pentru procurarea unui prapor mare în st. biserică. — Inceputul la 8 ore seara. Invitări speciale nu se fac.

**Un artist portretist în Arad.** De câteva zile privitorii de pe corso au putut observa în vitrinele dela marea prăvălie „Deutsch Testvérek” două tablouri mari şi admirabile ale simpaticului artist Francisc D o b a y. D. Dohay s'a desăvârşit în arta picturii portretiste în Bucureşti, apoi în München şi Paris. Cei cari binevoiesc a-i vizita atelierul ori şi-ar dori să-şi aibă portretul sunt încunoştiinţaţi că stabilimentul dlui Dohay e în starada Kölosey nr. 1.

**Logodnă.** Tânărul comerciant din Radna, d. Petru Ardelean s'a logodit cu dragălaşa dsoară Victoria V. Frugia. Sincere felicitări!

**Mare furt de bijuterii în Arad.** În 18 Februarie, seara între orele 8 şi 9, pe când Ana Diósy, primadona teatrului din Arad, era la teatru, făptuitori necunoscuţi s'au introdus în locuinţa artistei şi au furat de aci bijuterii în valoare de 43.000 cor. După o lungă căutare iscusii agenţi secreţi Ioan R é d l şi Iosif V a l e n t a din Arad au reuşit în sfârşit să prindă pe hoţ, care împreună cu amantă-sa fugise în Budapesta. Mare parte a bijuteriilor a fost găsită. Cealaltă parte a bijuteriilor nu va putea fi găsită aşa uşor, deoarece hoţul, pictorul Coloman M o l n á r din Arad, parte a vândut-o, parte a amanetat-o. Molnár împreună cu amantă-sa au fost arestaţi.

**Uneltirile Evreilor din Bulgaria contra României.** Am anunţat, că Evreii din Silistra prin rabinul Ehrenpreis şi consistorul izraelit din Sofia au trimis primului ministru bulgar Gheşoif un memoriu în care protestează contra cedării Silstreii către România. Iată textul memoriului:

„Dle prim ministru,

Posibilitatea cedării unui teritoriu bulgar României nelinişteşte în cel mai înalt grad pe Evreii din regat în îndoită lor calitate de cetăteni bulgari şi de evrei. Posibilitatea aceasta creează pentru o parte din coreligionarii noştri bulgari locuind pe teritoriul cerut de România şi cari se bucură în Bulgaria de toate drepturile civile şi politice, pericolul de a fi lipsiţi pe viitor de aceste drepturi trecând sub dominaţiunea română. Este cunoscut pretutindeni că România, cu toate angajamentele internaţionale luate prin tratatul dela Berlin, continuă

să trateze ca străini privați de drepturile civile și politice cele mai esențiale pe Evreii locuind pe teritoriul ei, născuți și trăind de secole în această țară unde împlinesc toate obligațiile lor civile, inclusiv serviciul militar.

În atari condițiuni trecerea coreligionarilor noștri locuind acest teritoriu unde există vechi comunități evreiești și grupuri importante de agricultori evrei, dela regimul bulgar la dominațiunea română, ar însemna trecerea dela un regim de libertate și egalitate civică la un regim de umilire și excludere dela drepturile omului.

În fața acestui pericol care amenință o parte din Evreii din Bulgaria, subsemnații, reprezentanți legali ai evreilor bulgari, credem de a noastră datorie să ridicăm glasul nostru, d-le prim ministru, contra cedării oricărui teritoriu bulgar României, rugându-vă să binevoiti a ține seamă de salvgardarea drepturilor cetățenești ale coreligionarilor noștri în viitoarele negociațiuni cari vor rezolvi între altele și diferendul cu România.”

**Un asasin fericit.** Un anume Agostino Barbadero, supus italian, a murit la Buenos-Ayres lăsând treizeci de milioane fără testament și fără rude. Barbadero plecase din Italia acum patru zeci de ani în urma unei crime pe care o comisese asasinând doi jandarmi. Condamnat în lipsă la moarte el a dispărut în Argentina unde a stat sub alt nume până la prescripția pedepsii. În patruzeci de ani de muncă și de noroc, el a adunat cele treizeci milioane la cari s'au înseris azi peste 60 rude, când au aflat de moartea asasinului din Florența.

**Serbările din Rusia.** Din Petersburg se anunță: Un ukaz imperial, publicat cu prilejul jubileului Romanovilor ordonă: măsuri pentru a se asigura soarta orfanilor populațiunei dela țară, indiferent de confesiune, crearea unui fond de 50 milioane pentru îmbunătățirea situațiunei agricultorilor, iertarea de impozite și amenzi de diferite feluri, favoruri pentru funcționarii statului și familiile lor, amnistia pentru delictele presei comise până la 6 Martie, readmiterea studenților eliminați pentru participare la adunări interzise, amnistie pentru delictele comune și de stat comise până la 6 Martie, cei condamnați la moarte își au pedeapsa redusă la 20 ani muncă silnică, supușii ruși rezidând arbitrar în străinătate se pot întoarce liberi în Rusia. Ukazul iartă pedepsele pentru delictele contra ordinei în stat și ordinei publice, reduce supraveghearea polițienească ordonată. Cu privire la Finlanda, ukazul ordonă întrebuintarea unei sume de 10 milioane pentru construcțiunea unei case de sănătate, iartă amenzile până la 500 mărci fineze, iartă pedepsele până la un an închisoare, amnestiază delictele comise până la 6 Martie, o scădere a pedepselor pentru crime ce nu sunt în legătură cu pierderea coroanei.

**Francezii în Maroc.** După ce Franța și-a asigurat prin un tratat cu Germania și prin un alt tratat cu Spania stăpânirea ei în Maroc noua acțiune franceză în colonia ei se manifestă cu deosebire pe tărâmul cultural. Nu este un oraș ocupat de Francezi în Maroc în care să nu se înființeze o școală. De altfel opera aceasta culturală continuă de câțiva ani. Atunci când Fez era teatrul celor mai sângeroase lupte, școalele franco-arabe din Tanger și Udja erau în floare. Micii musulmani învață în școală limba franceză, se obișnuiesc să gândească și să trăiască europenește. Acelaș scop îl urmăresc și printre evreii marocani școalele evreo-franceze. Până acum aceste din urmă școli sunt frecventate de peste 6000 de copii. Francezii construiesc și căi ferate în Maroc. Astfel este linia Tanger-Fez și linia Casablanca-Fez-Taza-Udj-

da. Francezii continuă a construi șosele pretutindeni, făcând astfel ca Marocul să devie peste câțva timp o colonie modernă prin viața economică și culturală. Francezii își vor întări situația în Maroc numai prin mijloace pacifice. Cine trage sabia, de sabie va muri: aceasta o știu prea bine Francezii. Ei înființază școli, construiesc șosele și linii ferate știind că numai progresul și cultura pot fi cel mai bun agent pentru întărirea Francezilor în coloniile lor.

**Nebunia armamentelor.** Europa trece printr-o eriză acută caracterizată prin mărirea considerabilă a efectivelor de pace și a armamentelor. Germania a dat tonul și Franța a urmat-o imediat spre a nu fi pusă în pozițiune vădită de inferioritate. Rusia, din aceeaș considerație, a urmat exemplul Germaniei și Franței. În toate țările militarismul „a outrance” e la ordinea zilei și toți oamenii politici spun: cine are forța cu dânsul, e respectat și cuvântul său va fi ascultat. Și miliardele sunt atrase de acest monstruos magnet care se numește militarism, statele se îndatorează, guvernele vin cu fel de fel de impozite, iar bietul contribuabil european aprobă cu resemnare sarcina grozavă ce apasă pe spatele său, amenințându-l să-l doboare la pământ. Optimistii spun: fiți liniștiți căci... și vis pacem para bellum! Pesimistii alarmează lumea: toate acestea sunt semnele neîndoioase ale unui formidabil război european! Filozofii se mărginesc să constate adevărul elementar: individul ca și societatea, societatea ca și statul iau măsuri fie de apărare spre a-și păstra avutul, sau iau măsuri spre a-și impune forța. Unde vom ajunge dacă întrecerea asta nebună va continua în aceeaș progresiune? Nimeni nu poate să știe. Puterile aflate încadrate în cele două mari alianțe, se simt sufocate în corsetele lor de fer și răsuflarea lor e greoaie. O lepădare a corsetului le-ar da libertatea, dar și... nesiguranța zilei de mâine. De aceea corsetul de fer e preferat, pentru că e un rău necesar.

**O explozie teribilă — 3 vapoare aruncate în aer.** O explozie teribilă a distrus ieri seara portul din Baltimore și împrejurimea lui. Din acest port transportă vapoarele dinamita, necesară pentru zidirea canalului Panama. Pe malul portului sunt așezate lăzi de lemn și butoiașe cu dinamită, cari cu ajutorul pontoanelor erau duse până la vaporul pe care trebuia imbarcate. Ieri seara se imbarca cu dinamită vaporul englez „Alum Chine”. Din motive de tot neexplicabile, deși fuseseră luate toate măsurile de precauțiune, o ladă cu dinamită așezată deja pe ponton, a explodat. Muncitorii negrii au observat pericolul din vreme și au sărit în apă căutând a se salva depărtându-se de mal. În momentul următor s'a auzit o durduitură infernală și butoiașele așezate una peste alta pe ponton au fost aruncate în aer. Din nenorocire lăzile de dinamită au căzut pe bordul vaporului „Alum Chine”, unde explodând au distrus întreg vaporul, din care n'a mai rămas decât numai sfărâmaturi pe cari le duceau valurile răscolite, în toate părțile. Aceiaș soartă l'a ajuns și pe vaporul american „Jason” care se afla la o depărtare de 100 metri. Și pe un al treilea vapor, tot american, „Atlantic”, care se afla în o depărtare considerabilă au căzut lăzi cu dinamită, cari explodând, au făcut numai ruină din el și numai cu multă greutate a putut fi tras la țarm. Au explodat la 340 chilogramme dinamită. 100 de persoane au căzut jertfă catastrofei, iar vre-o 30 sunt grav răniți. În întreaga împrejurimea portului explozia a fost simțită ca

un înfiorător cutremur de pământ. Întreg portul de nord din Baltimore care nu de mult a fost zidit, a fost distrus. Cutremurul de pământ produs de explozie a dărâmat multe case în depărtări de mai multe mile.

**Iarși se scumpesc banii.** Din Viena ni se anunță: Din cauza încordării pieței de bani e foarte probabil că banca imperială germană va urca etalonul. În Berlin etalonul a ajuns etalonul băncii naționale. Totodată în Londra etalonul privat s'a scumpit cu  $\frac{1}{20}$ %. O urcare a etalonului băncii naționale germane va avea influință de sigur și asupra politicei de etalon a băncii austro-ungare, dar aceasta depinde, firește, dela formațiunea situației politice și financiare. La încheierea bursei berlineze situația finaciară s'a mai agravat, fiindcă cererile multe și mari n'au mai putut fi satisfăcute la banca de emisiune.

**Moldovenii din Basarabia părăsesc biserica ortodoxă.** Din cauză că Rușii au rusificat biserica în Basarabia se observă că mii de Basarabeni Moldoveni părăsesc biserica ortodoxă trecând la diferite secte ce există în Rusia; astfel marele ziar din Petersburg „Reeci” scrie următoarele:

„Pe un timp de ger mare și de viscole în guvernământul Oloneț cutreeră drumurile zăpezile sutimi de Moldoveni veniți a se închina proorocului Inocențiu închis în mănăstirea Muramschi. Peste trei mii de Moldoveni cari au venit aci din Basarabia sunt prozeliti ieromonahului Inocențiu care fiind moldovean și el, a creiat o nouă religie care consideră pe preotul Teodosie Levitschi mort la 1845 și îngropat la mănăstirea din Baltă drept un sfânt ale cărui moaște produc mimuni, vindecă și înlănește pe necuratul. Procurorul Inocențiu declară prozelitilor săi că în curând toți împărații se vor închina lui afară de împăratul Japoniei și Chinei; că dânsul are menirea a cere cont dela împăratul Rusiei pentru războiul ruso-iaponez că în curând va fi un războiu și mai mare și atunci după acest războiu vor pieri toți ierarhii bisericei ruse și că aceasta va fi tocmai în ajunul prăpădirii lumii.

Proorocul Inocențiu declară că sfârșitul lumii este foarte aproape și de aceea interzice Moldovenilor de a bea rachiu și a fuma, și-i îndeamnă de a vinde avutul lor distribuind bani săracilor pentru ca în ziua judecării nimeni din credincioși să nu aibă avere deoarece împărăția cerurilor este fâgăduită celor săraci.

Mișcarea Moldovenilor din această sectă a cuprins satele întregi în Basarabia și are caracterul unei boale psihice; țărani cred că ieromonahul Inocențiu este sfântul Ilie în persoană care s'a coborât de pe cer; ieși sunt convinși că în curând toată apa din mări, oceane, râuri și iazuri va dispărea, rămânând numai 9 puturi de apă potabilă în Basarabia destinată special pentru poporațiunea românească din această țară. Această apă va fi protejată de însăși Maica Precistă”.

x **Cine refuză ajutorul, se păgubește însuș pe sine!** Acum 30 de ani Dr. Granichstaeden, cunoscutul medic primar al Vienei, a declarat următoarele: La persoane cari sunt împedecate a face mișcările necesare în liber, mai curând sau mai târziu se prezintă lipsă de apetit, indispoziții după mâncare, boale îndelungate de stomac, incuierea seamului, boala de ficat și hemoroizi. Pentru vindecarea acestor boale mai bun serviciu decât purgativele de plante sau diferitele ape minerale, face o cură de câteva săptămâni cu apa minerală amară naturală „Ferencz József”. Apa aceasta să nu lipsască din nici o gospodărie! — De vânzare în farmacii, drogherii și băcăni. Mai bine a cumpăra sticle cari conțin câte 1 l. apă de aceasta, deoarece sticla goală nu mai trebuie reînăpoiată. Rugăm on. public a răspândi într. cunoscuți și prieteni apa amară

## The Maschine Gas Ltd.

Cea mai confortă și mai frumoasă luminăție pentru vile, stabilmente, farmacii, hoteluri ospătării, etc. 1 oră de 1000 flacăre de lumină 8—10 fleri.

Agenturi principale în Ungaria și Austria:

## BENE și WEIN

Ingineri mecanici diplomați. Birou tehnic în BUDAPESTA, IV., Harisbazár 2. sz. Plănuiesc și execută totfelul de aranjamente și instalări de luminat. ☎ 368—



27. Sămânță de călărașe de iarnă, vinete, 20 grame 40 bani.  
 28. Sămânță de mazăre „Victoria” timpurie, 100 grame 60 bani.  
 29. Sămânță de fasole de Iulie, 100 grame 24 bani.  
 30. Sămânță de fasole „Mont d'or”, galbenă, 100 grame 40 bani.  
 31. Sămânță de patlagele, mari roșii, 20 grame 12 bani.  
 32. Sămânță de patlagele „Excelsior”, (nouă) foarte gustoase 20 grame 1 cor.  
 33. Sămânță de patlagele „Ficarazzi”, foarte timpurii, 20 grame 40 bani.  
 34. Sămânță de paprică sârbească, 1 porție 10 bani.  
 35. Sămânță de spinat „Goliat”, 20 grame 10 bani.  
 36. Sămânță de sfeclă „Egyptene”, roșii închise, 20 grame 16 bani.  
 37. Flori: „Aster de Hohenzoller”, mestecate, 1 porție 10 bani. Gheorghine „Dehile” mestecate, 1 porție 10 bani.  
 38. Legături de altoit „Raffia”, 1 kgr. 1 cor. 20 bani, 10 kgr. 10 cor.  
 39. Funii de „Cocos” (de legat altoi) 1 kgr. 1 cor. 20 bani și 10 kgr. 10 cor.  
 40. Rășină de altoit fluidă, 1 cutie á 250 grame 1 cor., á 125 grame 50 bani, á 60 grame 30 bani, și á 30 grame 20 bani.

Doritorii, cari vor trimite la adresa subscrișului secretar prețul cum și 20 bani pentru buletinul de expediție și pentru pachetat, 4 bani taxa de inmanuare postală și 20 b. pentru osteneală, drept dăruire pentru un scop de binefacere — vor primi articlii comandați cu posibilă grabire.

Sibiu, 27 Februarie n. 1913.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu”.

P. Lucuța,  
prezident.

V. Tordășianu,  
secretar.

**Cordiana** institut de credit și economii, Fofeldea, și-a ținut adunarea generală în 23 Februarie sub prezidiul dlui Iosif Lissai. Are capital soc. 120.000, depuneri 385.000, fond de rezervă 44.500, profit curat 14.800. Revirementul anual 6½ mil. Dividenda s'a stabilit iară 9%. In direcțiune s'au ales dd.: Ioan Vătășan, inspector general al filialelor „Albina” in Sibiu și Ioan Precup, econom in Fofeldea.

#### Stărpirea insectelor stricacioase.

Amăsurat orânduieilor din art. de lege 12 din 1894 despre agricultură și despre poliția de câmp, aducem spre știre tuturor și spre în tocmai urmare, că fiecare proprietar de pământ este îndatorat:

1. Să curețe înainte de a da pomii în muguri, dar cel mai târziu până la sfârșitul lui Martie, de omidele stricacioase, adică de cuibarele lor și de ouale de fluturi, toți pomii și tufișele din intravilane, din vii, din grădini de pomi și de verdețuri (zarzavaturi). Omidele, cuibarele și ouale de fluturi, adunate au să se ardă și să se nimicească în mod potrivit, tot astfel se va urma și cu omidele stricacioase, cari se vor ivi mai târziu și cu gândacii de Mai, cari să ivesc în masse.
2. Să bage de seamă mereu-mereu la merii și altoii din grădini, din vii, din câmp și livezi și dacă află pe scoarta trunchiului, sau pe ramuri, scame albe lănoase, mai mari, sau mai mici, va să zică astfel de semne, cari arată, că pe pom se găsește așa zisul păduche de sânge, despre acest lucru să înștiințeze fără zăbavă magistratul, adică pe mai marii poliției de câmp, ca acesta să poată lua îndată măsurile de stărpire.
3. Să stărpească toate cuiburile de vespă, ce le va găsi pe teritoriul său.
4. Să facă îndată arătare, dacă pe teritoriul crașului s'au ivit musca columbace, gândacul de răsăduri, lăcusta marocană sau italiană, vermele de grâu, muștele de Hessa, rocoina și altele.

Ducerea la îndeplinire a acestor orânduieii se controlează cu cea mai mare rigoare (stricteț) și băgându-se de seamă, că ele au fost mesocotite, stărpirea acestor insecte se va face din oficiu pe cheltuiala proprietarilor, cari vor mai fi și pedepsiți, în înțelesul §-lui 95 lit. k, al legii amintite, cu sume de bani până la 100 cor. sau cu închisoare corăspunzătoare.

In înțelesul orânduieilor vicecomitetului din 28 Decembrie 1906 Nr. 11711/906, proprietarii de pământ se îndatorează să stărpească fără amânare, dar cel mai târziu până la mijlocul lui Martie, omidele, și acestea și pentru cuvântul, că după părerea celor pricepuți, omidele fac stricăciune încă de pe la sfârșitul lui Martie pomilor, și aceasta stricăciune se răspândește atât de repede, încât numai cu îndepărtarea cuibarelor rămase pe pom, nu se ajunge ținta dorită.

Putem la inima tuturor proprietarilor noștri de pământ îndemna aceste orânduieii.

Sibiu, 27 Faur 1913.

Comitetul central al Reuniunii române agricole sibiene.

Pant. Lucuța,  
pres. director.

Victor Tordășianu,  
secretar.

#### Bibliografie.

Primum la redacție:

*Benedetto de Luca: Gli albanesi i Macedo-Romeni e gli interessi D'Italia nei Balcani*, o admirabilă broșură a prietenului nostru în care cetitorii vor cunoaște frumoase cunoștințe despre neamul nostru din Macedonia și despre neamul albanez și bune orientări politice. — Roma, Tipografia dell'Unione editrice, 1913.

A apărut revista literară săptămânală „*Cosinzeana*” Nr. 10 din 1913, e următorul cuprins:

Ion Dragoslav: Cămătarul, nuvelă. Elena Farago: Schite, poezii. Octav Minar: Grigore Miclescu, articol. T. Murășanu: Poezie, versuri. D. M.: Cronică documentară: Apendicita. Volbură Poiană: Domnița, poezie. Lázár-Ciura: Floarea Betulei, roman. A. C.: Geniul.

#### POȘTA REDACTIEI.

R. Budapesta. Ați putea grijii și dv. ceva mai mult limba. De multeori suntem grăbiți și nu mai avem timp să eliminăm multe construcții maghiare.

V. R. Beius. Adresați-vă autorului: *Orlat*, Szeben megye.

E. B. Sibiu. Trebuie să muncești mult până să ne poți trimite bucăți publicabile.

G. V. Cernăuț. „Lui Nitulus” și „Unui versificator” au fost publicate deunăzi. Din celelalte putem reține cel mult madrigalul:

Damele surid prea rar —  
Jalea lor mi-e pricepută: —  
Buzele de domni sărută  
Numai — buze de pahar.

#### POSTA ADMINISTRATIEI.

*Insoțirea de credit I. Săsași*. Abonamentul e în regulă până la 1 Aprilie a. c.

Iosif Stanean, Jebel. Nu o știm nici noi.

Redactor responsabil: **Constantin Savu.**

#### ANUNȚ.

Un tânăr, notar diplomat, din familie bună, având practică deplină în cele notariale, caută un post de subnotar sistemizat, unde pe lângă purtare bună și diligență, eventual și prin legături familiare poate ajunge în cel mai scurt timp posibil ca notar. Ofertele sunt a se trimite administrației acestui ziar. (Po 941)

#### PARCELARE.

De vânzare pe lângă condițiuni favorabile o proprietate de 3200 jugh în comitatul Aradului, în parcele de 5—10—20—50—100 jugh.

Proprietate de deal, sol foarte roditor pentru sămânțuri, fânate, pășune, pentru pomi și viie. Izvoare de apă și vâlcele în abundență. Proprietatea este situată în apropierea calei ferate.

Cu amănunte servește:

Zakariás Jenő

econ. diplomat.

(No 942.)

Maroshorsa (Berzova) comit. Arad.

#### Fabrica de mașine Roscher Görlitz.

Mașine p. cărămizi de zidit și acoperit. — R-presentația pentru Ungaria Telefon 48-91.

#### ERDÉLYI HENRIK ÉS TÁRSA

birou de inginer p. z. direc. școlilor citir drice și instalațiunea fabricelor de cărămidă. E 882-10

BUDAPEST, VI., Liszt Ferencz-tér 14

#### 1 CUTIE

(PI 301-100)

cu 200 hârtii de scrisori, de pânză, și plicuri cu căptușeală de hârtie satinată

#### 3 COROANE

De vânzare la librăria și papetăria

PICHLER SANDOR

ARAD, piața Szabadság, nr. 1.

#### Gustați

Ba 116-280

Berea **SLEPING-car**  
din fabrica „Bragadiru”.

## HOTEL „RITZ”

LUNCH 5 COR.

DINER 8 COR.

SOUPER 6 COR.

CARTĂ DE ZI FOARTE BOGATĂ.  
CEAI D. A. (AFERNOON TEA).

**ROOM GRILL**

TARAF DE LĂUTARI. PREȚURI  
MODERATE. HOTEL DE PRIMUL  
RANG. (E 902-10)

**Caut un candidat de avocat cu practică.**

**Dr. George Gârda**, avocat.  
(Ge 839—5) Făget.

**DIAMANT FERENCZ**

electrician, magazin de candelabre Arad, str. Deák-Ferencz nr. 7. (Di 336—41).

**AVIZ.**

Nou medic român în Buziaș. D-nul Dr. **DIMITRIE BORCA** face cunoscut, că s'a așezat în Buziaș ca medic la „Krankenassă” și și-a început praxa medicală, ca peratoeur și specialist în morburile f. mești, — asupra cărei împrejurări atragem atențiunea Romnilor din partea locului. (Bo 760)

Aduc spre știre, că mi-am deschis **CANCELARIE AVOCATIALĂ** în Lipova (casa Dippold).  
**Dr. Ambrosiu Ilie** avocat.  
(I 939)

Un econom, care se pricepe la grădinărit, pomărit, precum și la stupărit, capătă aplicare la **Dr. Demetriu Ciuta**, avocat în Bistrița (Besztercze), cu care reflectanții să se pună în legătură directă. Ci 901

**ANUNȚ.**

Se caută un **vier** cu școală pentru una vie 10 Hectare pentru România județul Prahovia. Vierul de preferat familist să adreseze ofertele la adm. ziarului. Di 729

**„Plugarul” însoțire economică-comercială în Blaj—Balázsfalva. CONCURS.**

„Plugarul” însoțire economică-comercială publică concurs la postul de **conducător-contabil** pe lângă următoarele condițiuni:

1. Salar anual 2400 cor. și tantiemă statutară.
2. Cel ales va avea să conducă cărțile independent și să poarte corespondența.
3. După un an de probă, poate fi definitiv.
4. Cel ales e îndatorat să depună o cauziune de 2400 cor. în bani ori hârtii acceptabile.
5. Postul se va ocupa în 8 zile dela terminul alegerii.
6. Cererile însoțite de documente necesare să se adreseze subsemnatei direcțiuni până la 25 Martie n. 1913. Cei cu studii agronomice ori comerciale vor fi preferiți.

„Plugarul” însoțire economică-comercială Blaj. Pu 937.

Societatea acționară „Hebe” din Oláhszentgyörgy (Sângeorgiul-român), comitatul Bistrița-Năsăud, caută

**un CONDUCĂTOR**

pentru manipularea, valorizarea și lățirea apei minerale: „HEBE”. Competentul trebuie să poasă cunoștință specifică în acea privință și totodată trebuie să aibă experiență practică referitor la regularea întocmirilor de scaldă.

Reflectanții să binevoiască a se adresa la domnul **Dr. Demetriu Ciuta**, avocat în Bistrița (Besztercze), prezidentul societății acționare „Hebe”. He 900



**OMEGA**  
sunt cele mai bune și mai precise oroloage.  
Se capătă la toți ceasornicarii mai de seamă. (Du345—12)

**HUSTEN**

In contra tusei, răgușelei și catarului nu e nimic mai bun decât

**Bomboanele Réthy.**

La cumpărare să grijim cerind anume fabricatele Réthy, deoarece sunt emulsi imitații nereușite. — Originalul are pe cutie cuvântul »RÉTHY«. — O cutie 60 fil. O cutie mare 1 cor. Se capătă în ori-ce prăvălie. Se primiți numai cele cu marca »RÉTHY«.



**WOHANKA FÉLE HONIGYÁRTMÁNY!**  
**NYERSOLAJ MOTOROK és LOKOMOBILOK.**  
**ÜZEMKÖLTSEGEK NAGYSÁG SZERINT 1 1/2-2 filler**  
**ÓRÁNKÉNT és LŐERŐNKÉNT. NINCSEK ROBBANÓ és TŰZ-VESZÉLY! MINDEN PÉNZÜGYÖRI ELLENŐRZÉS és ENGEDÉLY NÉLKŰL.**  
**WOHANKA és TÁRSÁ BUDAPEST V. Váci-Körút 76.**

(E 595)

[Se 71—]



**Salon de haine bărbătești**

**J. Schneider, Sibiu**

Hermannsplatz 8, etagiul I. Palatul Hbermann. (Nagyszeben)



**Mme B. GOLDSTEIN**  
Brașov, str. Kloster 33.  
„Prima fabrică de corsete din Brașov”  
Execută și expediază orice artieligă în bransa aceasta. — Bog să cereți prețurent — ilustrat. — Go [262—50]

**Sanatorul - Park**

Budapesta, VI., Aréná-út 84/a (Városliget).

**Secție de chirurgie, urologie și gynecologie.**

Secție de chirurgie și gynecologie aranjată foarte modern și cu 4 săli de operație.

Secție urologică pentru cei suferinzi de beșică, rinichi și prostați cu aranjamente diagnostice și vindecătoare.

Fiecare își poate alege pe medicul curant. Prețuri moderate. — Prospece se trimit.

Telefon nr. 58—94, 52—53.

(E 451—13)



**IN ATENȚIA POMICULTORILOR!**

Ofer altoi de pruni bosnieci ca „Balkanska Caric” (Regina balcanului) și „Kraljica Bosne” (Regina Bosniei). — Altoii de 2—3 ani cu coroană admirabilă e cel mai bun din diferitele soiuri de pruni. Poama e foarte mare, excepțional de dulce și foarte gustoasă. Se coace spre sfârșitul lui August, când se poate folosi ca desert, pentru uscat, la fabricarea țuice și a șligo-vitului. — Prunii mei nu sufer de căderea frunzelor, (Polystigma rubrum) ca de regulă alte soiuri la cari în mijlocul verii cade frunza, pricinuind stricarea poamei. Acest soi a fost premiat în diferite rânduri, cu premiul întâi din partea guvernului. A fost premiat la expoziția milenară din Budapesta 1896 și la expoziția din Viena 1897 cu medalie de aur, la expoziția internațională din Paris 1900 cu medalie de argint și în fine la expoziția regnicolară din Bosnia și Herțegovina ținută la Sarajevo iarăși cu medalie de aur. — Pentru calitatea prunilor garantez **Sava T Kojdic**, mare proprietar în Breška, Bosnia. (K 849)

**LAPIDES M. Telefon 88—47**

fabrică de mobile artistice și lucrări de măsurit, cu putere motorică, întreprindere modernă pentru mobilarea locuințelor. — Budapesta, VII., str. Rózsa, nr. 72. (Casă proprie). E 681

Execută și ține în depozit — în săli speciale — numai

**mobile artistice și elegante.**  
Fond. în a. 1883.

**Cel mai potrivit cadou de sărbători e Parfumul**

în cutii elegante cu 1—2—3 sticle à 5, 6, 7, 8, 9, 10 până la 50 coroane. — **Revizite de pleptănat** dela 10 cor. până la 100 cor. — **Instrumente de manucure:** à 7, 8, 10, 12, 40 cor. — **Săpunuri fine odorante:** 3 bucăți dela 1 cor. până la 28 cor.  
**Proscă** pentru parfum dela 3 cor. până la 10 cor. — **Eau de coogne** cu miros de mărgăritare și violele 2 cor. — **Ape fine de toaletă** și cele mai moderne parfumuri franceze și engleze se pot cumpăra ieftin dela depozitul de parfumerii.

FONDATA 1830! **LUEFF SÁNDOR** FONDATA 1830!  
În parfumeria, B-pest VI. Váci-utca 7. (E 671—)

**Gratis**

nu, dar pentru prețuri foarte ieftine poți să cumperi cele mai bune oroloage, oroloage cu pendul, de părete și deșteptătoare, precum și bijuterii de aur și argint și artelii optici



**STROBL JOZSEF**

orasornioar și giuvaergiu

**LUGOJ, strada Bonnaz numărul 7**  
Pentru orice fel de reparări și cumpărări de oroloage ofer garanță. (S 363-30)

**A sortiment bogat!**

Aparate de fotografiat, mașini reflectoare  
Inmăritoare (E 644-10)

**WANAUS JÓZSEF**

artelii de fotografiat și magazin de artelii chimici. BUDAPESTA, IV. str., Sütő, nr. 6. Colțul străzii Deak-Ferencz.

Plăci și hârtii pentru fotografie.

Material totdeauna proaspăt!!

Catalog de prețuri gratis și franco.

Telefon 8-67.

Expediez cu garanță

**ultoi de viță de viie**

din renumitul soi *Delavare, negru, multiplu*, cari nu mai trebuie stropiți, produce rod în fiecare an, liber de orice fel de boale de struguri; vițe netede și cu rădăcini, din patrie și americane, de 2-3-4 ani.

Trandafiri și altele de vânzare la

**Páska Demeter,**

viicultor diplomat și proprietar de vii.

**ORADEA-MARE — (Nagyvárad).**

Catalog de prețuri gratis.

Pa 917



Consilieri comunali și reprezentanțele comunale care voesc să-și procure cu prețuri ieftine

**POMI PENTRU ALEE ȘI TUFEE DE LUX,**

să ceară prospecte și catalog de prețuri, ediție de gală dela—

**FISCHER u. Comp**  
Pomi Viticultura

B 419

**Frideric Hönig**

turnător-e, fabrică de clopote și metal, aranjată pe motor de vapor :

Arad, str. Rákoczi nr. 11-28.

[Ho 5- i Fondat la 1840.

∴ Premiat la 1890 cu cea mai mare medale de stat. ∴



Cu garanție pe mai mulți ani și pe lângă cele mai favorabile condiții de plătire — recomandă clopotele sale cu patentă ces. și reg. invenție proprie, cari au avantajul că față cu ori-ce alte clopote la turnarea unui și aceluiaș tare și cu sunet adânc — se face o economie de 20-30 percente la greutatea metalului. Recomandă totodată clopote de fer ce se pot învărt și postamente de fer, prin a căror întrebuintare clopotele se pot scuti de crepat chiar și cele mai mari clopote se pot trage fără să se clatine turnul. Recomandă apoi transformarea clopotelor vechi în coroană de fer, ce se pot învărti cum și turnarea din nou a clopotelor vechi sau schimbarea lor cu clopote nouă pe lângă o supr-asolvire noisemnată.

Liste de prețuri și cu ilustrațiuni — la dorință se trimt gratis.

Recomandate de către cei mai renumiți medici  
**Bandaje,**

picioare artificiale, corsete, legătoare pentru pânțee irigatoare, stropitoare, suspensorii, îndreptătoare, corapi de gumă, vată (bumbac) legătoare și artelii pentru bolnavi precum și cele mai excelente prezervative franceze pentru emei și bărbați, se vând cu prețuri ieftine la

**KEPES ELEK, bandagist.**

Tot acolo se poate căpăta ve-titul prezervativ „nostobus ultra” și „606”. Sală separată, serviciu de probe pentru dame și bărbați. Pentru oficianți și mătrestri reduceri de preț

**NAGYVÁRAD — SÁSPASAGE.**

**„REMEK”**

mașină brevetată combinată pentru

curățitul și măcinatul cerealelor.

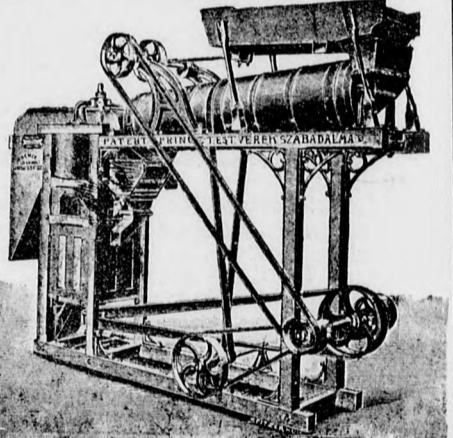
Cea mai perfectă mașină de curățit, care să nu lipsească nici unei mori de vamă.

Cu prospecte șervește cu plăcere singurii fabricanți

**PRINZ TESTVÉREK,**

turnătorie de fier, fabrică de mașini și construcție de mori,

**SÁTMAR — (Szatmár).**



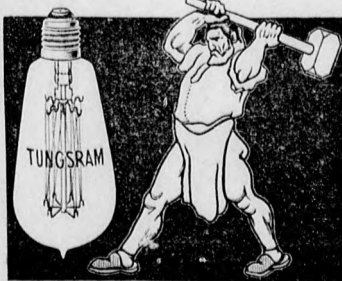
Brevet ung. nr. 56018.

Pi 891-60

**„TUNGSRAM”**

Bo 948.

lampă de sârmă cu sârmă învălită.



**FOARTE DURBAILĂ.**

### GHEORGHE CIOROGARIU

MAESTRU TÂMLAR.

LUGOJ, STRADA ATANASIOVICI No. 10.

(Casa proprie).

(Ci 217-120)

Iși recomandă atelierul bine asortat cu materiale uscate. Intreprinde și execută tot felul de lucrări aparținător acestei branșe, aranjamente interne și lucru pentru edificii ori unde, și în ori ce stil, cu prețuri moderate. : : :

### GHEORGHE SZÖCS

:: CROITOR CIVIL ȘI MILITAR ::

BRAȘOV,

Strada Mihael Weiss nr. 10.

[Casa proprie].



So 94-40

Deposit de cele mai nouă stoffe indigene și din străinătate — Serviciu prompt! Prețuri solide!

### JOAN TEJNOR

Timișoara-Fabric, Andrásy-u. 18.

Recomand numai fabricate de clasa



primă ca: **cuțite de buzunar, bri-ciuri de ras, foar-feci de oțel, instru-mente chirurgice, tacâmuri, unelte de gră-dină, bantaje; legături la curarea mor-burilor** se efectuează prin oameni experți **Ciorapi de gumi, specialist pentru mâni artistice, picioare și alte aparate ortopedice, preservative, ascuțiri, reparaturi, nichelări** se efectuează garanție de oameni experți.

BUDAPEST P. SIMONS

### Hotel „Zur Stadt Paris“

Nou renovat!

Hotel de renume :-: 100 chilii cu aranjament confortabil dela cor. 3— în sus :-: Lumină electrică și serviciu (curățirea hainelor) :-: Spre întrebuintare stă la dispoziție tel-fonul urban 27—56 inclusive baie în hotel :-: Ca-fenea elegantă :-: restaurant excelent în Par-terre :-: berărie în „Bachus-keller“ :-: prețuri solide :-: halta tramwaielor oraș-nești cari duc la toate gările și stațiunile vapoarelor.

E 759-25

### Cea mai bună sursă de cumpărat

albituri pentru femei, ar-ticelii de in și tacâmuri pentru masă precum și

### trusouri pentru mirese

— la —

### KUNZ JÓZSEF és T-sa

Budapesta, V., în colțul străzilor Deák-Ferencz și Bécsi.

E 657-10

### Câteva cuvinte asupra boalelor secrete!

Trist, — dar în realitate adevărat că în vremea de azi e bătaoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupesti sunt atrofiate și cari în urma ușurîței din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul suprem ca acestel stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală — trebuie să fie cineva cărui oameni să și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori și cui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiințos, care știe să dea asupra vieții sfaturi bune sexuale și știe a ajuta și morburilor ce deja eventual există, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr-ului PALOCZ, medic de spital, specialist (Budapesta IV. Muzeum Kör-ut 13. unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește ori cine (atât bărbații cât și femeile) deslușiri asupra vieții sexuale, unde sângele și sucurile trupesti ale bolnavului se curăță, nervii i-se întăresc, tot organis-mul i-se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu meto-dul său propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșite, ranele sifilice boalele de țevă, bășică, nervi și șira spinării, începuturile de confuzie a minții, ur-mările onaniei și ale sifilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotență), vătămurile, boalele de sânge, de piele și toate boalele organelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare se-parată și ușire separată. În ceasce privește cura, de-părtarea nu este piedică, căci dacă cineva, din orice cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de ră-s-vuna). Limba română se vorbește perfect. După înche-erea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fișăruia. Institutul se îngrijește și de medicamente spe-ciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminică până la 12 ore a. m.

Tratament și cu Ivar Ehrli h 606. Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist în Budapesta, dela I Noemvri IV., Muzeum-Körut 13.

### In atențiunea specială a proprietarilor de vii!

Dacă stropești cu **FORHIN**

Dacă prăfuiiești cu praful de **Aramă pucioasă**

Dacă ucizi moliiile de vie cu **RAGOL**



I-reclamă mai puțin grijă.  
II-reclamă mai puțin lucru.  
III-plata de lucru e mai mică!

**FORHIN** — ul foarte mult ameliorata mistură de în urma numeroaselor scrisori de mulțumită și recunoștință pretutindena se întrebuintează cu cea mai mare satisfacție.

### Pomicultorii

să întrebuinteze în interesul lor propriu zămă de California, pentru apărarea împotriva insectelor de pomi cial contra insectelor, brău cură pentru insecte pentru prinderea tuturor insecte-lor stricăcioase, Laurină pentru apărarea împotriva insectelor pe timp de vară, Lauril Carbolineum pentru apărarea împotriva insectelor pe timpul iernii, Lauril cevră de oțuit pentru nobilitarea uftoilor, Ichnem-in pentru stropirea florilor plâpânde, Extract de Nicotia Quassia pentru stropirea pepinierelor de pomi, Topomor pentru stăpîrea soar-cilor de câmp, Pampil pentru prinderea insectelor și a vespilor. Cereți și vi se trimite gratis și franco descriere amănunțită și model de întrebuintare despre toate articolele.

**FORHIN** szőlőpermetezési anyaggyár Budapest, VI., Váci-ut 93 V. precum și dela reprezentantul Nagy Farkas Arad (Bo 836)

Premiat cu medalia cea mare la expoziția m'lenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote. — Fabrica de scaune de fier pentru clopote alui

### ANTONIU NOVOTNY, TIMIȘOARA-FABRIC.

Se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre la țarea de clopote întregi, armonioase pe ga-ranție de mai multă ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce în ușurîță în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lătura fiind astfel scutite de crepare. — Sunt recomandate cu deosebire **CLOPOTELE GĂURITE**, de dânsul inven-tate și premiate în mai multe rânduri, cari sunt provăzute în partea su-perioară — ca violna — cu găuri ca figura S și au un ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibra-re mai voluminoasă decât cele de sistem vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg. este egal în ton cu un clopot de 461 kilograme patentat după sistemul vechiu. — Se mai recomandă spre facerea scaunelor de fier bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut — ca și spre turnarea de toace de metal. — Prețuri-curente ilustrate trimis gratuit.

In atenția celor ce zidesc case!

**TEODOR CIOBAN**  
ZIDAR DIPLOMAT ȘI ARCHITECT  
ARAD, Str. Deák-Ferencz 20.

Cu onoare încredințăm pe on. public, că  
in **branza arhitectonică**  
executăm tot felul de întreprinderi, transformări  
de zidiri vechi, repararea de biserici române  
și școli, precum și zidirea lor.  
Cu planuri și bugete servesc cu prețuri  
cât se poate de moderate. Comandă primesc  
atât în loc cât și în provincie. Rugând sprijinul  
on. public român semnez

Cu stimă  
**Teodor Cioban.**  
(C. 105—50)

### Hotel „ORIENT”

Budapesta, VII., bulevard Rákóczy nr. 42.

Renovată radical,  
85 camere cu lu-  
minație electrică.

Prețurile camerelor  
dela 3 cor. în sus.

Serviciu prompt și  
: conștiințios. :

(E 635—52) Roagă binevoitor sprijin  
PROPRIETARUL.

Fondat în a. 1845.

Telefon 162—01.

### DREHER IGNACZ és FIA

fabrică de mărfuri fine de oțel

BUDAPESTA, IV., Kossuth Lajos-u. 14.

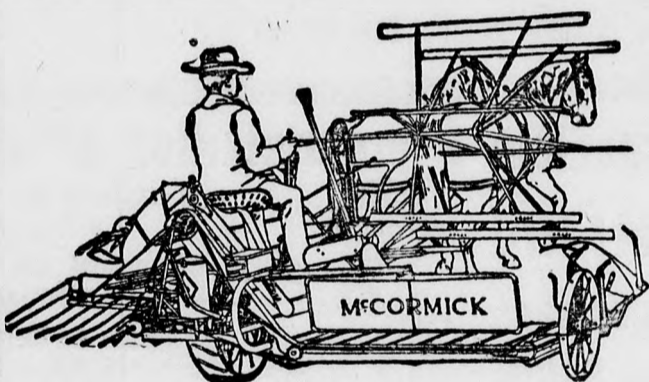
Oferă totfelul de cuțite de buzunar, foar-  
feci, briciuri, achizite pentru ras și manikur,  
tacâmuri pentru poame și pentru miază,  
instrumente pentru grădină și articlii de  
economie. Cereți catalog. (E 589—50)

## IOHANN KLEIN

BISERICA-ALBĂ str. Capoln nr. 10.

MĂESTRU LĂCĂTUȘ DE LUCRĂRI PENTRU ZIDIRI  
ȘI DE ARTĂ DEPOZIT DE MAȘINI AGRICOLE.

Primește ori-ce lucrare de lăcătușerie artistică și pentru  
zidiri, precum și lucrarea și repararea de mașini. Instalator  
de apeducte. Atelier pentru repararea pompelor, a mașinilor  
cu benzin, motoare, mașini cu aburi și mașini agricole.  
Precum și repararea de decimale.



La acele mașini cari nu se pot executa în atelierul meu,  
am luat reprezentanța și depozitul, mai multor fabrici, despre  
a căror fabricați ni'am convins în decursul anilor, că sunt  
neexceptionabile. Rog să se adreseze la branza aceasta, —  
la mine, servind oricui și cu lămuriri. Lipire autogenă cu cea  
mai deplină garanță. Atelier special. Turnătorie de fier și oțel.  
Ke 541—30

Prețuri moderate.

## EUGEN LIEBLICH

fotograf

Sibiu—Nagyszeben, str. Elisabeta Nr. 56 (casa proprie).

Execută totfelul de icoane artistice.

Plantinatipie, icoane simple, mici și până la  
mărime naturală. Picturi renumite în  
oleu în toată mărimea, după orice fotografie mică.  
Fotografierea, copiilor executată  
modern, fotografiere în grup și familie, se știe că ateli-  
erul acesta în privința mărimei este primul  
Atelierul în timp de iarnă este încălzit, se poate foto-  
grafia chiar și pe timp ploios. Ll 72—60

Cu deslușiri servesc.

## Apeducte

Încălzire centrală cu apă și aburi,  
ventilatoare, aranjamente pentru  
ferbătoare cu aburi și spălător cu  
— aburi, pompe, closete —

### Knuth Károly

Inginer și fabricant, liferantul de curte  
al Al. Sale ces. și reg. arhiduc. Josif

Budapest, VII. Garay-u. 6—10 sz.

(E 691—20)

Magazin de lucruri de mână pen. femei de decoruri  
lucrate cu mână. — Tipar de lux și atelier de desen.

## KELLNER ZOLTAN

Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros), Strada Mercy (Casa Galg.) 1.

Mare asortiment de cele mai moderne perdele, bomfemme, storuri, vitrage

Bomfemme — — — — — dela 10 cor. în sus.  
Vitrage — — — — — " 1 " " "  
Perdele de pânză — — — — — " 18 " " "

Totfelul de fugare începute, terminate, brodate și desenate, mileuri, perine.  
:: velințe acoperitoare pentru pianuri, simbele și seane cu leagăn. ::  
:: Mare asortiment de covoare de Smirna și de pierne. ::



Ke 146—30

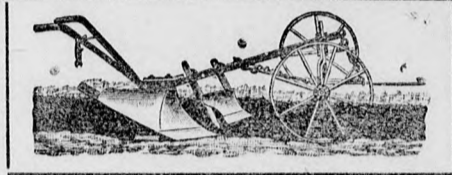
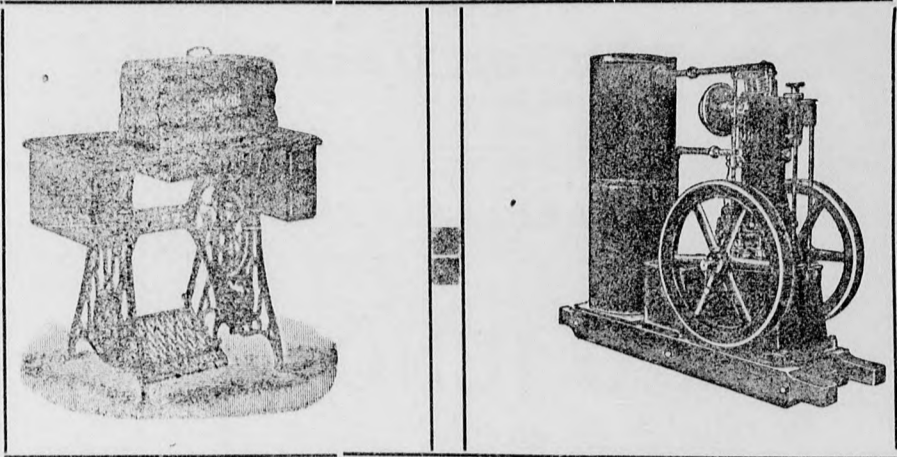
# MAXIM I. VULCU

FABRICANT ȘI NEGUȚĂTOR DE MAȘINI

ARAD, Strada Fabián László nr. 6—6. Telefon nr. 903.

Atrag atențiunea on. public asupra marelui meu magazin de totfelul de mașini agricole cum sunt: mașini de sămănat, treerat, pluguri grape, preșuri, și mori de struguri, mașini de cusut.

Mai departe reconstruez tot felul de Locomobile să umble singure.



Institut de asigurare ardelean

## „TRANSSYLVANIA” SIBIU, str. Cisnădiei 5.

Edificiile proprii.

### Asigurări împotriva focului,

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile, etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai favorabile condiții.

(Te 259—52)

### Asigurări asupra vieții

(pentru învățatori și preoți români gr.-or. și gr.-cat. dela așezamintele confesionale cu avantajii deosebite), pe cazul morții și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de pensiuine și de participare la câștig, asigurări de zestre (copii), pentru serviciul militar, asigurări pe spese de înmormântare.

### Asigurări de accidente corporale,

contra infracției (furt prin spargere), și alte nenorociri întâmplătoare.

### Asigurări contra grindinei (de piatră). Asigurări de pagubă la apaducte

Sumele plătite pentru pagube de foc până la fine anulul 1912.	K.	5.003.540,78
Capitale asigurate pe viață achitate . . . . .	„	4.834.801,12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anulul 1910 ( foc . . . . .	„	119.830.992,—
( viață . . . . .	„	11.020.266,—
Fonduri de întemeiere și de rezervă . . . . .	„	2.204.317,—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit și se dau gratuit orice informații în birourile direcțiunei, str. Cisnădiei nr. 5, la agentura principală în Arad, Brașov și Cluj precum și la toate agenturile locale.

Persoane versate în achiziții, cari au legături bune, se primesc în serviciul Institutului cu condiții favorabile.

Prăvălie nouă! Grăbiți! Prăvălie nouă!

și cercetați vit înile noului magazin ocazional de

## GHEȚE

din strada Deák-Ferencz nrul 8.

Prețuri în cor.

Ghete pentru copii	dela	70 fl.
"    "    fetițe	..	2 50 "
"    "    femei	..	3 - "
"    "    bărbați	"	5 - "

**Sándor Dezső**  
magazin ocazional.

In Dumineci vitrinele ziua întreagă sunt deschise.

Asortiment foarte bogat.

Prețuri ieftine de tot.

E 676

## MÉRŐ JENŐ

fabrică de mobilie,  
Budapest, VII, Rózsa-utca nr. 22.  
Telefon 99-96.  
Locuințe de model aranjate complet.

O nouă întreprindere. O nouă întreprindere.

Aduc la cunoștința on. public, că la stabilimentul dlui Maxim I. Vulcu, str. Fábrián László nr. 5b., am deschis o prăvălie pentru vânzare de lemne pentru foc cu mașini, firez și mașină de crepat, cu putere electrică, unde se capătă în permanentă lemne crepate pentru foc, calitate excelentă. Oferim lemne de fag, cer, ulm, crepate și ro unde, atât cu stânginul, cât și crepate, transportate acasă și clădite în pivniță. Serviciu prompt și conștițios; Rugând spriginul al on. public, suntem cu distinsă stimă:

## Folkmann și Lassner.

(Fo 859 15)

## László Ferencz

Execută: closete și piscoare cu desinfectare de apă, ulei etc. Lucrări făcute până acum: în capitală Budapesta, Oradea-mare, Seghedin, Beregszász, Cașovia, Cluj, Fiume, Szabadka, Sibiu, Ujpest, Szatmárnémeti, Murăș-Oșorhuu, Sarajevo, Pola, Sofia, Baja, Zsolna, Miskolcz, etc. etc.

Birou: BUDAPESTA, VIII. bulev. Rákoczi nr. 3.

„Hunia” piscoir patent cu desinfectare de oleu fără apă. Import și lucrări de mori, plăci, oleu. Desodoriu pentru desinfectare.



ZIMMER FERENCZ TELEFON 61-24  
CS. ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓ  
BUDAPEST.

## PEȘTE de BALATON.

Singurul vânzător. Mare vânzare permanentă de totfelul de pești de mare și de râuri.

Adresa telegrafică: ZIMMER halászmester, Budapest.  
Filială: IV., József-tér nr. 13. Telefon 138-19.

(E 909)

## Rubinstein Mór, expeditor,

Arad, str. Weitzer János, palatul Minorităților.  
Telefon nr. 188.

Expediție de automobile de greutate. — Primește totfelul de expeditori, pachetări și vămuri. — Mutări, pe lângă răspundere, cu vagoane — trăsuri de 6, 7, 8 și 9 m. lungime — pentru mobile curate și tapotate după sistemul francez, din orice parte a țării, chiar și în străinătate.

Depozitul apelor minerale a gospodăriei contelui Friderich Schönborn Bucheim. Depozit permanent de apă amară naturală, proaspătă, de „Szolyva”, „Panonia”, „Polena”, și „Elisaveta Luhi”. Tot aici se află de vânzare renunțată apă „Málnási borviz”, în sticle de câte 1 l., transportate acasă. Pentru sticlele reînăpate se plătește 20 fl. Revanzătorilor li-se acordă rabat.

Totfelul de mobile bune, rămase neexpediate și dela mutări se vând cu prețuri foarte moderate.

Case de fier pentru bani, în stare bună, uzate,  
:: se vând cu prețuri favorabile. :: Ru 754-5

## „HUNGARIA”

ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ RESZVÉNYTÁRSASÁG  
— (BANCĂ GENERALĂ DE ASIGURARE). —

Birou central: Budapesta, IV. Károly-körút 2.

Capital societar: . . . 6,000.000 cor.  
Capital fund. de org.: 1,200.000 cor.

Președinte: contele Emeric Károlyi.  
V.-președinti: Paul Elek de Malomszeg și baronul Emeric Fejérváry.  
Preșd. comit.: contele Coloman Tisza.

Societatea e afară de cartel și efectuează asigurări pe viață, contra focului, accidentelor, de garanții, contra furtului cu snargere, a sticlei vitelor și

:: asigurării contra grindinei. ::

Explicații de la Reprezentanța generală din  
Arad, str. Atczél Péter nrul 1  
în casa institutului „Aradi Első Takarékpénztár”.

Ha 875-8

**INȘTIINȚARE!**

Aduc la cunoștința on. public, că  
am luat conducerea întreprinderii  
— de pompe funebre —

**„KEGYELET”**  
din Arad, str. Weitzer János 7.

Rog binevoitorul sprijin al on.  
public. — Mă voiu nizuî întot-  
deauna să satisfac deplin și în  
mod prompt pe on. mei mușterii.

În cazuri de urgență serviciul de noapte se află în  
strada Török Ignác nrul 7.

Cu stimă

**KREISZ JÓZSEF.**

Ke 877—3

## Birou de informații și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute către ori care ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri ieftine oricare sistem de motoare de benzină ori oleu brut ori gaz. Totfelul de mașini de treierat, totfelul de mori cu pietri fine și cu motoare trainice. Totfelul de mașini pentru cărămizi de cement și năsip, automobile, pompe, ferestreie, precum și alte recvizite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, deci din mâna primă, și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți au fost înșalați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror conținut nu l-au cunoscut. Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. Îl sfătuiesc deci pe fieștecare Român doritor să-și cumpere ceva, să-mi scrie, eară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20—50 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de meși și de păduri mari. Cumpăr grâu, cucuruz ovăs, boi, oi, porci etc. totfelul de legume și poame etc.

**Caut agenți români pentru toate părțile locuite de români**  
Pentru serviciul meu îmi plătiți o taxă după învoia.

Cu stimă:

**L. OLARIU**

BUDAPEST, II. TÖLGYFA-U 16. II.8.  
(ÎN BUDA, LÂNGĂ PODUL MARGIT HID.)

(0 340 )

**Capital social Cor. 1.200.000.**

Telefon nr. 188.

Post sparcassa ung. 29,349.

# Banca generală de asigurare

societate pe acții în  
Sibiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de instituttele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii:

**PARTENIU COSMA, DIR. EXECUTIV AL „ALBINEI” și PREZIDENTUL „SOLIDARITĂȚII”.**

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbații de încredere ai societății. — Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat. — Persoanele cunoscute ca sovizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„Banca generală de asigurare” dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare” DIRECȚIUNEA: SIBIU—NAGYSZEBEN (CASA „ALBINA”),  
AGENTURA PRINCIPALĂ PENTRU COMITATUL ARAD, BE-  
KES, CSANÁD, BIHOR, TIMIȘ, TOBONTÁL, CARAȘ-SEVERIN Arad str. Jozsefföherceg nr. 1 (lângă Banca „Victoria”).  
(Ba 240—186) Telefon nr. 850



### Atiție „Măgnas” p. fața:

singurul mijloc cosmetic nevătămător, contra sgrăbunțelor, despoierii pielii, petelor din față, crepării pielii, roșatei și contra tuturor boalelor de piele. După întrebuințarea unei singure tegle dispar sbărciturile feței. Prețul 1 tegle 1 cor. 50 fil. Pudră „Măgnas” (în 3 color) 1 cutie 1 cor. 50 fil. Săpun „Măgnas” 1 cor. 20 fil.

### Cosmetic „Măgnas” pentru mâni:

foarte folositor pentru catifelarea mânilor roșii, degerate, crepate, aspre și sbărcite. E de prisos a se mai întrebuința glicerina și vaselină, deoarece efectul cosmeticului „Măgnas” e sigur și acest cosmetic poate fi întrebuințat și ziua. — Prețul 90 fil.

### „Antipertussin”:

mijloc excelent contra tusei și răgușelii, respirației grele, catarului, tusei măgărești la copii — Prețul 1 cor. 80 fil.

### Spirit „Prima”:

mijloc excelent contra reumei și podagrei, durerii de cap și de dinți. După 1—2 întrebuințări are efect sigur. — Prețul 1 sticle mari 150 fil.

### Spirit „Cappilloform”:

singurul mijloc excelent contra căderii Părului. — Prețul 1 cor 50 fil.

### „Deutoform” apă pentru gură:

cel mai bun mijloc contra mirosului rău de gură și pentru împiedicarea stricărei dinților. — Prețul 1 cor. 50 fil.

### Balsam de Ardeal pentru stomac:

mijloc excelent contra durerilor de stomac, lipsei de apetit, incuierii scaunului, stomacului stricat și boalelor de stomac. — Prețul 150 fil.

### Vopsitor pentru păr:

în culoarea neagră, întunecată și brunăată deschisă, mijloc excelent și durabil, nu murdărește albiturile de pat. — Prețul 5 cor.

### Regenerator pentru păr:

redă părului cărunt culoarea originală. — Prețul 1 cor. 20 fil.

### Contra ciamei de porci:

precum și în contra tuturor boalelor porcilor, cel mai excelent medicament, recomandat de către medici, este praful de Ardeal pentru porci. — Prețul unei cutii mari 1 cor., o cutie mică 50 fil. O singură întrebuințare a prafului de Ardeal pentru galițe încetează perirea galiților. — Prețul 1 cor.

### Hypnocrem:

singurul mijloc sigur și probat contra nervozității și a insomniei. Prețul 3 cor. — Toate medicamentele mai sus amintite se află de vânzare și se pot comanda numai la farmacia lui

**KELEMEN SANDOR ZILAH** :- Vă păziți de imitații!!

Pentru apropiatul  
sezon de toamnă și iarnă  
ofer onor. public

## HAINE pentru bărbați și copii

Mare depozit de haine gata pentru bărbați și copii, paltoane de toamnă și iarnă, micado, pantaloni și veste moderne, Mare magazin de lucrări gata și stofe străine. ::

Cu deosebită stimă:

**A. ZACH, Sibiu**

HERMANNSTADT, strada Heltauer nr. 57.  
Liferantul curții reg. române.

(Za 462)



## Fiind cumpărarea pianelor afacere de încredere,

cea mai bună garantare dă în astfel de cazuri, renumele unei firme de o vechime de 40 de ani. Astfel zace în interesul ori-cărui cumpărător, ca înainte de cumpărare să privească depozitul firmei

## TRISKA J. Cluj — Kolozsvár, Strada Bartha Miklós 14.

cu pianele cele mai renumite fabrici streine, cari se vând cu prețul fabricii, chiar și pe lângă plătire în rate.

Singura agentură din Ardeal a pianelor »Wirth«.

Are în depozit pianele: Schiedmayer, Bösendorfer Ehrbar, Winkelmann, Förster, Stingl, Stelzhammer, Richter, Gössl.  
Pianele vechi se prețuiesc și se schimbă cu altele nouă, pe lângă plățirea diferenței.  
Efectuește reparaturile cele mai gingașe și acordează cu acuratețe

10 ani garanță  
și acordare gratuită de un an.

Scrisorile de recunoștință  
stau la dispoziția cumpărătorilor. — Telefon 419.



## Jertagrafia

cele mai noi și mai rezezi copii fotografice și în timpul cel mai scurt pe un fond curat, cu linii negre, cu o punctualitate sigură, potrivite pentru plăcări de prezentat autorităților execută ca o specialitate deosebită fabrica de hârtii artistice a lui

**Fellner Leo**, BUDAPEST, V. Váci út 4. Telefon 28—48. Adresa pentru telegrame: „Positiv”, Budapest. — Apartament special pentru comanda din provincie.  
(E 594—20)

## NEUMANN M.

croitor pentru haine de bărbați  
furnizor al curții reg. și imp.



Magazin de haine pentru bărbați,  
:: pentru copii și pentru fetețe ::

**ARAD**

Ne 639 MĂRFURI EXCELENTE.

Despărțământ special pentru comenzi după măsură.